

Nr 314.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1942/43 m. m.; given Stockholms slott den 21 maj 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 maj 1943.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

Den slutliga regleringen av riksstaten för budgetåret 1942/43 avser att ge en samlad överblick över alla statens inkomster och anslagsanvisningar under nämnda budgetår. Regleringen omfattar sålunda såväl den ursprungliga riksstaten, sådan denna fastställdes i juni 1942, som tilläggsstaten, å vilken uppförts av den nu samlade riksdagen beslutade medelsanvisningar avseende löpande budgetår.

Bihang till riksdagens protokoll 1943. 1 saml. Nr 314.

Äskandena å tilläggsstaten ha i överensstämmelse med de principer, åt vilka jag gav uttryck vid anmälan av proposition nr 2 till årets riksdag, begränsats att avse anslag för täckning av utgifter å förskottsstaten för försvarsväsendet samt anslag till sådana ändamål, vilkas tillgodoseende varit av den tvingande karaktär, att ett uppskov till nästa budgetår icke ansetts möjligt. Till vinnande av större överskådlighet i statsregleringsarbetet ha dessa anslagsäskanden, i den mån så låtit sig göra, sammanförts till särskilda tilläggsstatspropositioner, en vid riksdagens början (nr 2) och en vid propositionstidens utgång (nr 163). Även efter tidpunkten för avlämnandet av sistnämnda proposition har ett antal propositioner avseende medelsäskanden å tilläggsstat beslutats av Kungl. Maj:t. På hemställan av vederbörande departementschefer har Kungl. Maj:t vidare enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—7*) fattat beslut om äskande av ytterligare tilläggsstatsanslag. I enlighet med nyss berörda, i proposition nr 2 angivna principer avse de nu framlagda anslagsäskandena huvudsakligen täckning av anvisningar på förskottsstaten för försvarsväsendet och avskrivning av investeringar på tilläggsstat. Bland dessa ingå anslag till täckning av vissa försvarskostnader å tillhopa i runt tal 1,350 miljoner kronor, varav för engångsutgifter i runt tal 400 miljoner kronor och för löpande utgifter 950 miljoner kronor. Avskrivningsanslagen uppgå till sammanlagt 24.3 miljoner kronor.

De anslagsäskanden å tilläggsstat, som Kungl. Maj:t *utöver* de i propositionerna nr 2 och 163 upptagna till och med denna dag beslutat eller, i förekommande fall, de av riksdagen å nämnda tilläggsstat anvisade anslagen ha sammanfattats i en förteckning, vilken torde få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

En sammanfattande översikt över dels driftbudgetens inkomster och utgifter enligt den ursprungliga riksstaten, dels samtliga utgifter å tilläggsstaten lämnas i följande tabell. I tabellen anges även det nu motsedda utfallet av riksstaten för budgetåret 1942/43, i den mån detta regleras över budgetutjämningsfonden. Utfallsifffrorna grunda sig på beräkningar, vilka av riksräkenskapsverket överlämnats med skrivelse den 30 april 1943. Dessa utfallsberäkningar ha kompletterats med beloppet av denna dag äskade anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstaten samt med övriga anslagsäskanden, vilka icke varit kända för riksräkenskapsverket vid beräkningens utarbetande.

Av tabellen framgår, att medelsanvisningarna och anslagsäskandena å tilläggsstat uppgå till ett sammanlagt belopp av 1,588.2 miljoner kronor, varav 1,563.9 miljoner kronor avse egentliga statsutgifter och 24.3 miljoner kronor avskrivningar. *Den totala anslagssumman* på driftbudgeten skulle vid bifall till nämnda äskanden uppgå till 3,949.2 miljoner kronor. Till jämförelse har i tabellen angivits summan av anslagsanvisningarna å den ursprungliga riksstaten och å beredskapsstaten för försvarsväsendet, vilken summa utgör 3,871

miljoner kronor. Senare ändringar i riksstaten för detta budgetår ha alltså lett till en ökning av anvisningarna i förhållande till de ursprungliga statsregeringsbesluten med i runt tal 80 miljoner kronor.

I sin nyssnämnda skrivelse har riksräkenskapsverket beräknat, att *inkomstutfallet* skall visa en sammanlagd merinkomst av 332.7 miljoner kronor. Beräkningen överensstämmer i väsentliga delar med den av mig i statsverkspropositionen anmälda; beträffande förklaringsgrunderna till den opåräknade inkomstökningen torde jag få hänvisa till vad jag i nämnda sammanhang anförde. Inkomsterna å de till specialbudgeterna hörande inkomstitlarna förutsättas komma att överstiga de ursprungligen beräknade med netto 19.2 miljoner kronor. Av sistnämnda belopp avse 18 miljoner kronor automobilskattemedlens specialbudget. För de inkomstitlar, som ingå i driftbudgetens allmänna del, d. v. s. de inkomstitlar som direkt regleras mot budgetutjämningsfonden, redovisas i riksräkenskapsverkets beräkning en netto-merinkomst å 313.5 miljoner kronor.

Den sammanlagda, mot budgetutjämningsfonden reglerade merinkomsten faller till den övervägande delen eller med 255.7 miljoner kronor på inkomstgruppen skatter. Bland de skatteinkomstitlar, vilka förväntas komma att ge mer avsevärda överskott må nämnas inkomst- och förmögenhetsskatten med 30 miljoner kronor, värnskatten med 15 miljoner kronor, tullmedlen med 10 miljoner kronor, allmän omsättningsskatt med 40 miljoner kronor, varuskatt med 16 miljoner kronor, tobaksskatt med 38 miljoner kronor, rusdrycksförsäljningsmedlen med sammanlagt 24 miljoner kronor samt omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med 40 miljoner kronor. Av uppörd i statens verksamhet motses en nettomerinkomst å 13.5 miljoner kronor, varav 7 miljoner och 3.5 miljoner kronor falla på respektive inkomst av myntning och justering samt lotspenningar. Folkpensionsavgifterna och diverse inkomster beräknas ge merinkomster om respektive 6.0 och 6.7 miljoner kronor. Statens kapitalfonder beräknas ge en sammanlagd merinkomst av 31.6 miljoner kronor, vilken summa utgör skillnaden mellan ökningarna om sammanlagt 37.8 miljoner kronor och minskningar om tillhoppa 6.2 miljoner kronor. Av minskningarna hänföra sig 5.5 miljoner kronor till folkpensionsfonden. Av ökningarna falla 10 miljoner kronor å riksbanksfonden och 25 miljoner kronor å statens affärsverksfonder. Till sistnämnda summa bidra statens järnvägar med 10.0 miljoner kronor och domänverket med 10.1 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har vid uppskattningen av inkomsterna från statens järnvägar förutsatt, att dessa skola stanna vid det belopp å i runt tal 120 miljoner kronor, som inlevererats till statsverket före utgången av april månad 1943. Järnvägsstyrelsen har nämligen hos Kungl. Maj:t hemställt om medgivande att före utgången av budgetåret 1942/43 verkställa extra avsättning till förnyelsefond med det belopp, varmed summan av de överskottsmedel, vilka utan sådan extra avsättning skulle vara att påräkna för statsregleringen under löpande budgetår, kan komma att överstiga 120 miljoner kronor. Detta förslag är ännu föremål för prövning.

Statsregleringen för

	Riksstaten	
	Milj. kr.	Utfall Milj. kr.
A. Egentliga statsinkomster:		
I. Skatter	1,884.3	2,140.0
II. Uppbörd i statens verksamhet	48.0	61.5
III. Folkpensionsavgifter	50.0	56.0
IV. Diverse inkomster	36.4	43.1
Säger	2,018.7	2,300.6
B. Inkomster av statens kapitalfonder:		
I. Statens affärsverksfonder	241.0	266.0
II. Riksbanksfonden	10.0	20.0
III. Statens allmänna fastighetsfond	11.0	11.3
IV. Försvarsväsendets fastighetsfond	10.4	10.4
V. Statens utlåningsfonder	16.2	16.7
VI. Fonden för låneunderstöd	1.6	1.7
VII. Fonden för statens aktier	17.6	16.9
VIII. Statens pensionsfonder	35.3	30.0
IX. Diverse kapitalfonder	0.8	2.4
Säger	343.9	375.4
Summa	2,362.6	2,676.0
<i>Underskott att avföras å statens budgetutjämningsfond</i>		1,305.0

Anledning torde emellertid saknas att i detta sammanhang frångå riksräkenskapsverkets beräkning.

Utgifterna å riksstatens mot budgetutjämningsfonden reglerade anslag kunna enligt vad riksräkenskapsverket anför beräknas komma att överstiga den totala anslagssumman med netto 31.8 miljoner kronor. Härav hänföra sig 4.20 miljoner kronor till anslagen till kristillägg under II och III, V—XII samt XIV huvudtitlarna. För försvarsdepartementets huvudtitel har beräk-

budgetåret 1942/43.

	Riks- staten	Tilläggs- staten	Summa	Riksräken- skapsverkets utfallsberäk- ning Besparing(-) Merutgift(+)	Total belastn.
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
A. Egentliga statsutgifter:					
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	1.9	0.3	2.2	—	2.2
II. Justitiedepartementet	19.5	0.1	19.6	+ 1.5	21.1
III. Utrikesdepartementet	10.2	0.4	10.6	+ 0.6	11.2
IV. Försvarsdepartementet	716.4	1,374.0	2,090.4	— 10.4	2,080.0
V. Socialdepartementet	435.7	58.6	494.3	+ 19.4	513.7
VI. Kommunikationsdepartementet	106.2	0.8	107.0	— 12.3	94.7
VII. Finansdepartementet	70.0	0.2	70.2	— 2.8	67.4
VIII. Ecklesiastikdepartementet	284.0	0.2	284.2	+ 12.0	296.2
IX. Jordbruksdepartementet	178.3	82.6	260.9	— 0.3	260.6
X. Handelsdepartementet	28.6	1.6	30.2	+ 2.6	32.8
XI. Folkhushållningsdepartementet	135.5	45.1	180.6	+ 2.8	183.4
XII. Pensionsväsendet	77.6	—	77.6	+ 1.8	79.4
XIII. Oförutsedda utgifter	1.0	—	1.0	+ 0.1	1.1
XIV. Riksdagen och dess verk	6.6	—	6.6	+ 1.7	8.3
Säger	2,071.5	1,563.9	3,635.4	+ 16.7	3,652.1
B. Utgifter för statens kapitalfonder:					
I. Luftfartsfonden	1.1	—	1.1	+ 0.1	1.2
II. Riksgäldsfonden	211.0	—	211.0	+ 15.0	226.0
III. Avskrivning av nya kapitalin- vesteringar	74.1	24.3	98.4	—	98.4
IV. Avskrivning av oregrerade kap- italmedelsförluster	3.3	—	3.3	—	3.3
Säger	289.5	24.3	313.8	+ 15.1	328.9
Summa	2,361.0	1,588.2	3,949.2	+ 31.8	3,981.0
Beredskapsstat för försvarsväsendet ..	1,510.0				
	3,871.0				

nats en besparing av 10.40 miljoner kronor. Denna besparing är allenast av formell natur, sammanhängande främst med att vissa utgifter för kristillägg av redovisningstekniska skäl förutsatts skola avföras å det tilläggsstatsanslag, som beräknats för täckning av vissa löpande försvarsutgifter. De belopp, som beträffande övriga hithörande anslag för de olika huvudtitlarnas vidkommande förväntas komma att tagas i anspråk från respektive överföras till budgetutjämningsfonden, angivas i efterföljande av riksräkenskapsverket upprättade sammanställning.

	Merutgifter Milj. kr.	Besparingar Milj. kr.
Egentliga statsutgifter:		
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	—	—
II. Justitiedepartementet	1.33	—
III. Utrikesdepartementet	0.54	—
V. Socialdepartementet	18.36	—
VI. Kommunikationsdepartementet	—	12.37
VII. Finansdepartementet	—	2.95
VIII. Ecklesiastikdepartementet	11.06	—
IX. Jordbruksdepartementet	—	0.53
X. Handelsdepartementet	2.43	—
XI. Folkhushållningsdepartementet	2.79	—
XII. Pensionsväsendet	0.45	—
XIII. Oförutsedda utgifter	0.11	—
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	1.66	—
	Säger 38.73	15.85
Utgifter för statens kapitalfonder:		
I. Luftfartsfonden	0.10	—
II. Riksgäldsfonden	15.00	—
	Säger 15.10	—
	Summa 53.83	15.85
	Nettomerutgift	37.98

I fråga om de motsedda besparingarna anför riksräkenskapsverket följande.

Beträffande den för kommunikationsdepartementets huvudtitel redovisade nettobesparingen må framhållas, att å ena sidan budgetutjämningsfonden förutsättes skola via anslaget till avsättning till statens automobilskattemedelsfond tillföras 17.87 miljoner kronor, motsvarande det belopp, varmed underskottet å automobilskattemedlens specialbudget enligt riksstaten, 75.31 miljoner kronor, beräknas komma att minskas vid realiserandet av budgeten. Å andra sidan förväntas anslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser komma att överskridas med 5.64 miljoner kronor.

Den nettobesparing, som i ovanstående sammanställning redovisas för finansdepartementets huvudtitel, sammanhänger väsentligen med beräknade besparingar å anslagen till tullverket och å anslaget till ersättning till städerna för mistad tolag. Besparingarna å dessa anslag uppskattas till 1.61 miljoner kronor respektive 1.25 miljoner kronor.

I fråga om de beräknade merutgifterna anför riksräkenskapsverket följande.

Den avsevärda nettomerutgift, som beräknas för socialdepartementets huvudtitel, är i främsta rummet att hänföra till anslaget till mödrahjälp i form av understöd utan återbetalningsskyldighet m. m. (2.47 miljoner kronor), anslagen till avlöningar och omkostnader för statens arbetsmarknadskommission m. m. (3.73 miljoner kronor), anslaget till bidrag till folkpensioner och invalidunderstöd m. m. (8.01 miljoner kronor) och anslaget till bidrag till sjuk-kassor (3.07 miljoner kronor). Till förklaring av de för ecklesiastikdepartementets och handelsdepartementets huvudtitlar redovisade nettomerutgifterna må framhållas, att överskridande beräknas komma att ske av anslaget

under ecklesiastikdepartementets huvudtitel till bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor med 10.00 miljoner kronor och av anslagen under handelsdepartementets huvudtitel till lotsverket med 2.06 miljoner kronor. Nettomerutgiften å folkhushållningsdepartementets huvudtitel förklaras till väsentlig del av å ena sidan merutgifter å anslagen till krisförvaltningen om tillhoppa 8.94 miljoner kronor samt å andra sidan besparingar å anslaget till omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet och å anslaget till omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved m. m. om respektive 1.50 miljoner kronor och 4.90 miljoner kronor. Den nettomerutgift, som redovisas för det bland utgifter för statens kapitalfonder uppförda anslaget till täckande av underskott å riksgäldsfonden innebär, att utgifterna för förräntning av statsskulden beräknas komma att belasta budgeten med ett 15.00 miljoner kronor högre belopp än som förutsattes vid riksstatens fastställande.

Enligt statsregleringsbesluten skulle *det formella budgetunderskottet* innevarande budgetår ha motsvarat det å förskottsstat uppförda beloppet eller drygt 1,500 miljoner kronor. Enligt föregående redogörelse har man nu att räkna med en ökning av anslagsanvisningarna med i runt tal 80 miljoner kronor, en merinkomst å cirka 310 miljoner kronor och merutgifter å i runt tal 30 miljoner kronor. Det formella budgetunderskottet kan alltså, avrundat, uppskattas till $(1,500 + 80 - 310 + 30 =) 1,300$ miljoner kronor.

För att erhålla siffran för *det reella budgetunderskottet* skall nyssnämnda belopp, 1,300 miljoner kronor, korrigeras med hänsyn till under löpande budgetår inträffande förändringar i behållningen av reservationer å driftbudgeten. Riksräkenskapsverket har verkställt beräkning av ifrågavarande förändringar, varvid verket dock icke tagit hänsyn till anslagen till avskrivning av nya kapitalinvesteringar och av oreglerade kapitalmedelsförluster i vidare mån än att verket beträffande förstnämnda avskrivningsmedel antagit, att reservationerna å avskrivningsanslagen, om man bortser från de belopp, som beräknats komma att överföras till budgetutjämningsfonden, icke skola komma att undergå någon större förändring. Beräkningarna ge vid handen, att under löpande budgetår kommer att ha inträtt en minskning å 365 miljoner kronor av de reserverade medlen. Fördelningen av denna summa framgår av följande sammanställning.

	Minskning av reservationer Milj. kr.
Reservationer som beräknats komma att överföras till budgetutjämningsfonden	6.00
Beräknad förändring i övrigt i beloppet av kvarstående behållningar å reservationsanslag:	
IV. Försvarsdepartementet	250.00
V. Socialdepartementet	31.70
VI. Kommunikationsdepartementet	7.66
IX. Jordbruksdepartementet	63.97
X. Handelsdepartementet	5.02
Övriga huvudtitlar	0.65
Summa	365.00

Det reella budgetunderskottet skulle sålunda uppgå till ett drygt 300 miljoner kronor högre belopp än det formella underskottet. Det belopp, varmed de sammanlagda utgifterna kunna beräknas komma att överstiga summan av inflytande inkomster under innevarande budgetår, kan alltså uppskattas till omkring 1,600 miljoner kronor.

I årets statsverksproposition (inkomsterna sid. 8—11) framlades en summarisk kalkyl rörande det sannolika budgetunderskottet för innevarande budgetår. Det formella budgetunderskottet beräknades därvid till inemot 1,300 miljoner kronor. Samtidigt uppskattades den under löpande budgetår förväntade reservationsminskningen till 300 miljoner kronor och det verkliga budgetunderskottet till $(1,300 + 300 =) 1,600$ miljoner kronor.

Det bör i detta sammanhang anmärkas, att ej heller det nu beräknade verkliga underskottet är identiskt med de anspråk på utbetalningar utöver inflytande inkomster, som under budgetåret 1942/43 ställts på statsverkets kassa. Genom den kvotering av de stora reservationsanslagen till engångsanskaffningar för försvarets uppbyggnad, som genomförts från och med löpande budgetår, och den därmed sammanhängande befogenheten för Kungl. Maj:t att överskrida anslagen inom ramen för de totala anvisningarna, har tillkommit en form av utbetalningar, som icke inbegripits i föregående beräkningar, och som kunna tänkas i någon mån öka nyssnämnda verkliga underskott. Dessa merutbetalningar ha icke i detta sammanhang ansetts behöva göras till föremål för en mera ingående undersökning. Även vissa andra transaktioner förekomma som medföra, att nettoutbetalningarna avvika från underskottet sådant det här beräknats. För innebörden av dessa transaktioner får jag hänvisa till tidigare i olika sammanhang lämnade redogörelser.

Kapitalbudgeten i den ursprungligen fastställda riksstaten omfattade anslag å sammanlagt 410 miljoner kronor. Å tilläggsstat har sedermera äskats tillhoppa 237 miljoner kronor, varför anslagen till investeringar å den slutliga riksstaten skulle uppgå till sammanlagt 647 miljoner kronor med den fördelning på olika fonder, som framgår av följande sammanställning.

	Riksstaten Milj. kr.	Tilläggsstaten Milj. kr.	Summa Milj. kr.
I. Statens affärsverksfonder	140.5	14.2	154.7
II. Luftfartsfonden	3.2	—	3.2
III. Statens allmänna fastighetsfond	11.0	6.1	17.1
IV. Försvarsväsendets fastighetsfond	111.7	21.5	133.2
V. Statens utlåningsfonder	26.6	11.0	37.6
VI. Fonden för låneunderstöd	42.1	115.6	157.7
VI a. Fonden för statens aktier	—	0.1	0.1
VII. Fonden för förlag till statsverket	73.5	68.6	142.1
VIII. Diverse kapitalfonder	1.5	—	1.5
	Summa 410.1	237.1	647.2

Det är att observera att kapitalbudgeten domineras av sådana investeringar, för vilka några avskrivningar enligt gällande praxis icke anses erforderliga. Så är fallet med huvuddelen av investeringarna i affärsverksfonderna samt

med de olika kreditanslag på omkring 150 miljoner kronor, som äskats under fonden för låneunderstöd och fonden för förlag till statsverket. Det totala avskrivningsbehovet för innevarande budgetår uppgår till i runt tal 100 milj. kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t på hemställan av vederbörande departementschefer enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (bil. 1—7) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

W. Dickson.

Bilaga 1.

Egentliga statsutgifter.

Tredje huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 maj 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Ministern för utrikes ärendena anmäler härefter under utrikesdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 samt anför därvid följande.

C. Internationella förhandlingar m. m.

[1.] **2 a. Utländska pressbesök, reservationsanslag.** Vid olika tillfällen under de senaste åren hava på inbjudan från svensk sida representanter för utländsk tidningspress i större eller mindre grupper avlagt besök i Sverige. Dessa hava som regel utgjort svar på svenska tidningsmäns besök i utlandet eller åtföljts av dylika. Kostnaderna för de utländska besöken hava i huvudsak bestritts av statsmedel, och för ändamålet har under innevarande budgetår kunnat anlitas reservationsanslaget III C 2 Tillfälliga representationskostnader. Detta anslag, som för första gången uppförts i riksstaten för budgetåret 1942/43 och där upptagits med ett belopp av 15,000 kronor, är emellertid icke tillräckligt för täckande av dylika kostnader av större omfattning. Särskilt kommer det besök, som tidningsmän från Amerikas Förenta Stater avlagt såsom svar på vissa svenska tidningsmäns resa till detta land under sistlidna vinter, att medföra kostnader, som ej kunna täckas av anslaget. Att dessa kunna beräknas stiga till ett särskilt högt belopp, förklaras av att i överensstämmelse med vad som tillämpades vid det svenska pressbesöket i Förenta Staterna jämväl utgifterna för de utländska tidningsmännens resor till och från Sverige komma att bestridas från svensk sida. Inom den närmaste framtiden väntas därutöver ytterligare dylika besök av utländska tid-

ningsmän komma att äga rum, bl. a. ett besök av en delegation från Storbritannien såsom svar å vissa svenska journalisters resa till detta land under nästlidna höst. Jag anser mig under dessa förhållanden böra förorda, att för bestridande av utgifter för utländska pressbesök av nu ifrågavarande art av riksdagen å tilläggsstat till riksstaten för löpande budgetår äskas ett särskilt anslag, vilket i likhet med anslaget till tillfälliga representationskostnader synes böra vara av reservationsanslags natur. För ändamålet torde böra beräknas ett belopp av 100,000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utländska pressbesök* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100,000.

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Curt Leijon.

Bilaga 2.

Egentliga statsutgifter.**Fjärde huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 maj 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43. Med förmälan tillika, att ärendena vore av den natur, att en närmare redogörelse för deras innebörd än vad som av det följande framginge icke borde ske till statsrådsprotokollet, varför ytterligare upplysningar borde få lämnas genom de handlingar, som komme att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott, anför chefen för försvarsdepartementet följande.

C. Försvarskrafterna.**Försvarsstaben.**

[1.] 5 a. **Täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben, reservationsanslag.** Å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 respektive å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisade riksdagen särskilda anslag för täckning av sådana av försvarsberedskapen föranledda kostnader, som bestritts eller beräknades komma att bestridas under nämnda budgetår med anlitande av å förskottsstaten för försvarsväsendet under fjärde huvudtiteln uppförda förskottsanslag och som icke blivit föremål för särskild framställning till riksdagen. Dessa anslag avsågos för täckning av faktiskt verkställda utgifter från förskottsstaten till och med den 30 juni 1941. Mot-

svarande täckningsanslag för budgetåret 1941/42 — ett förslagsanslag för täckning av löpande försvarsutgifter samt vissa reservationsanslag för täckning av engångsutgifter — beräknades såvitt avsåg anslagen för engångsutgifter så, att anslagen skulle, bortsett från vissa särskilda förskott för framtida leveranser, förslå för täckning av samtliga till och med den 30 juni 1942 beslutade, icke reglerade anvisningar å förskottsstatens anslag till engångsutgifter, oavsett om anvisningen föranlett utgift under budgetåret 1941/42 eller icke. För ifrågavarande ändamål beviljade riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1942: 316 (bilaga 2, punkterna 1—3, 6, 8, 11 och 12) reservationsanslag å tillhopa 754,841,600 kronor.

Den beredskapsstat, som Kungl. Maj:t den 30 juni 1942 fastställt att lända till efterrättelse såsom förskottsstat från och med budgetårsskiftet 1942/43, upptager, bland annat, under fjärde huvudtiteln ett förslagsanslag till Försvarskrafterna: Engångsutgifter å 500,000,000 kronor. Anslaget har redovisats under följande tre delposter, nämligen

Utgifter i anledning av för riksdagen anmälda beslut	
m. m.	kronor 175,000,000
Utgifter i anledning av för riksdagen anmälda äskanden	
m. m.	» 150,000,000
Till Kungl. Maj:ts förfogande	» 175,000,000
	<hr/>
	Summa kronor 500,000,000.

Genom särskilda av Kungl. Maj:t till och med den 30 april 1943 meddelade beslut ha av nämnda anslag till engångsutgifter anvisats tillhopa 170,393,500 kronor. Härtill komma emellertid kostnader för inköp av krigsmateriel, som skett med stöd av vissa av Kungl. Maj:t den 6 februari och den 10 juli 1942 till förvaltningsmyndigheterna lämnade bemyndiganden. Dessa kostnader uppgå, till den del de äro av natur att böra bestridas från förskottsanslag, till 96,513,000 kronor. Medel torde nu böra äskas för täckning av redan verkställda eller kommande utgifter på grund av nämnda anvisningar eller bemyndiganden med $(170,393,500 + 96,513,000 =)$ 266,906,500 kronor.

Redan före den 1 juli 1942 har Kungl. Maj:t bemyndigat förvaltningsmyndigheterna att gå i författning om anskaffande av viss materiel, för vilken kostnaderna vid bemyndigandenas lämnande beräknades uppgå till avsevärda belopp. Vid beräkandet av anslaget till engångsutgifter å beredskapsstaten för budgetåret 1942/43 förutsattes, att dessa kostnader skulle belöpa å nämnda budgetår. För ändamålet upptogs å staten under delposten Utgifter i anledning av för riksdagen anmälda beslut m. m. ett belopp av 175,000,000 kronor. Under innevarande budgetår har från denna anslagspost hittills anvisats vissa mindre belopp, vilka ingå i förenämnda belopp å 170,393,500 kronor. Täckning för de kvarstående utgifterna, vilka beräknas till 143,600,000 kronor, bör beredas redan under innevarande budgetår. Härigenom undviks en uppräknig av förskottsstatens anslag för engångsutgifter för budgetåret 1943/44.

Enligt det nu anförda skulle täckning behöva beredas för hittills beslutade, ännu icke reglerade anvisningar eller bundna utgifter på tillhoppa (266,906,500 + 143,600,000 =) 410,506,500 kronor. Emellertid torde, såvitt nu kan bedömas, av reservationer å de för budgetåret 1941/42 anvisade täckningsanslagen vissa besparingar kunna disponeras för den nu förestående regleringen. Vidare torde för täckning kunna tagas i anspråk vissa överskottsmedel, belöpande å försvarsväsendets verkstadsnämnds och krigsmaterielnämndens rörelser, ävensom vissa å tidigare leveranser belöpande rabatter, varför det nu aktuella täckningsbehovet skulle kunna minskas till 386,734,900 kronor. Å andra sidan torde i enlighet med de vid beräkandet av täckningsanslagen för budgetåret 1942/43 tillämpade principerna medel jämväl böra beräknas för täckning av de ytterligare anvisningar som meddelats efter den 30 april 1943 eller beräknas komma att meddelas under återstoden av budgetåret. För detta ändamål erfordras, såvitt nu kan bedömas, tillhoppa 21,936,500 kronor. Inalles skulle sålunda medelsbehovet för täckning av engångsutgifter uppgå till (386,734,900 + 21,936,500 =) 408,671,400 kronor. Beloppet synes, liksom skedde för innevarande budgetår, böra anslagsmässigt uppdelas å följande särskilda anslag vilka för möjliggörande av enhetlig redovisning givits samma benämning som de för innevarande budgetår anvisade täckningsanslagen, nämligen:

Försvarsstaben:	
Täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben .. kronor	523,100
Armén:	
Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av sjukvårdsmateriel m. m. »	1,050,300
Täckning av vissa engångsutgifter för tygmateriel m. m. »	321,550,000
Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m. »	30,400,000
Marinen:	
Täckning av vissa engångsutgifter för materielanskaffning m. m. »	45,100,000
Flygvapnet:	
Täckning av vissa engångsutgifter för flygmateriel m. m. »	10,048,000
<u>Summa kronor 408,671,400.</u>	

För närmare kännedom rörande grunderna för beräkandet av förenämnda täckningsanslag torde få hänvisas till en av riksräkenskapsverket med skrivelse den 30 april 1943 överlämnad promemoria ävensom till en inom försvarsdepartementet upprättad promemoria, vilka handlingar komma att tillställas riksdagens vederbörande utskott.

Under förevarande anslagspunkt gör jag hemställan om täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben. För ändamålet torde böra äskas ett reservationsanslag av 523,100 kronor. Till frågan om täckning av övriga i det föregående omnämnda utgifter för engångsanskaffning m. m. återkommer jag i det följande.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 523,100.

Armén.

[2.] **17 a. Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av sjukvårdsmateriel m. m., reservationsanslag.** Under åberopande av vad under punkten 1:o) anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 1,050,300.

[3.] **49 b. Kostnader för viss tygmateriel, reservationsanslag.** I särskilda skrivelser den 8 juli och den 3 december 1942 har *statens reservförrådsnämnd* hemställt om bemyndigande att till vederbörande militära myndigheter försälja viss i skrivelserna angiven materiel, vilken nämnden enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t upphandlat. I anslutning härtill har nämnden framhållit, att ifrågavarande materiel uteslutande avsetts för militära behov samt att, då nämndens lager vore avsett att vara en allmän reserv och sålunda icke borde reserveras för vissa speciella ändamål, materielen borde övertagas av de myndigheter, för vilka den vore avsedd. Från de militära myndigheternas sida hade emellertid framhållits, att medel saknades för övertagande av materielen i fråga. Nämnden hade med hänsyn härtill ansett sig böra underställa frågan Kungl. Maj:ts prövning.

I ärendet ha utlåtanden avgivits av arméförvaltningens civila departement, marinförvaltningen, flygförvaltningen, statens industrikommission och riksräkenskapsverket.

Departements-
chefen.

Värdet av den materiel, som av reservförrådsnämnden föreslagits skola övertagas av de militära myndigheterna, uppgår till i runt tal 19,779,000 kronor. På av statens industrikommission anförda och av riksräkenskapsverket biträdda skäl torde viss materiel allttjämt böra redovisas av reservförrådsnämnden. Värdet av denna materiel uppgår till i runt tal 8,433,000 kronor. Den övriga materielen, representerande ett värde av i runt tal 11,346,000 kronor, torde i enlighet med reservförrådsnämndens förslag böra övertagas av de militära myndigheterna. Enligt vad handlingarna i ärendet utvisa är materiel till ett värde av 740,085 kronor 49 öre av den art, att kostnaderna för densamma böra bestridas från till arméförvaltningens förfogande stående medel, bland annat för materielanskaffning inom femårsplanens ram. Vidare

synes materiel till ett värde av 83,702 kronor 23 öre lämpligen kunna bestridas med anlitande av å riksstat uppfört anslag, som står till flygförvaltningens förfogande. För bestridandet av återstående kostnader för materielens övertagande, (11,346,000 — 740,085: 49 — 83,702: 23 =) i runt tal 10,522,200 kronor, torde medel böra äskas av riksdagen. Av sistnämnda belopp belöper i runt tal 8,271,000 kronor å materiel, som avses skola övertagas av arméförvaltningen, och i runt tal 2,251,200 kronor å materiel, som avses skola övertagas av marinförvaltningen.

Ifrågavarande kostnader, vilka böra bestridas från särskilda å tilläggsstaten till riksstaten för budgetåret 1942/43 uppförda anslag, måste till sin natur vara att betrakta som beredskapskostnader, vilka icke böra belasta den av 1942 års riksdag beräknade kostnadsramen för försvarsväsendets utbyggande under femårsperioden 1942/47. Emellertid torde vid meddelande av bestämmelser rörande anslagens disposition Kungl. Maj:t böra föreskriva, att — i den mån anslagen tagas i anspråk för bestridande av sådana kostnader, som normalt skola gäldas från för femårsplanens genomförande anvisade medel — ifrågavarande anslag skola från sistnämnda medel tillgodogöras här emot svarande belopp.

Under förevarande punkt hemställer jag om medelsanvisning för bestridandet av kostnaderna för den för armén avsedda materielen. Jag torde senare få anmäla motsvarande fråga beträffande den för marinen avsedda materielen.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för viss tygmateriel* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 8,271,000.

[4.] **49 c. Täckning av vissa engångsutgifter för tygmateriel m. m., reservationsanslag.** Under återopande av vad under punkten 1:o) anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av vissa engångsutgifter för tygmateriel m. m.* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 321,550,000.

[5.] **50 b. Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m m., reservationsanslag.** Under hänvisning till vad under punkten 1:o) anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m.* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 30,400,000.

Marinen.

[6.] **89 b. Kostnader för viss materielanskaffning, reservationsanslag.** Under återopande av vad jag ovan under punkten 3:o) anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för viss materielanskaffning* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 2,251,200.

[7.] **89 c. Anskaffning av viss teknisk materiel, reservationsanslag.** I skrivelse den 5 maj 1943 har *marinförvaltningen* gjort framställning om anvisande av ett belopp av 1,030,000 kronor för anskaffning av viss i skrivelsen närmare angiven teknisk materiel. Ämbetsverket har därvid framhållit, att materiel av ifrågavarande slag icke förelåg i utexperimenterat skick vid uppgörandet av beräkningarna rörande kostnaderna för försvarsväsendets fortsatta utbyggnad och organisation under femårsperioden 1942/47, varför medel icke beräknats för materielens anskaffande. Då anskaffningen vore av avgörande betydelse för marinens försvarsberedskap, hemställde marinförvaltningen, som i ärendet samrått med marinchefen, att medel måtte ställas till förfogande från förskottsanslag.

Chefen för försvarsstaben, som yttrat sig på uppdrag av överbefälhavaren, har funnit det vara av synnerlig vikt att ifrågavarande anskaffning kommer till stånd.

*Departements-
chefen.*

Den materiel, varom här är fråga, har nyligen utexperimenterats inom landet och synes kunna bli ett mycket värdefullt tillskott till marinens utrustning. Jag förordar därför, att de äskade medlen ställas till förfogande. Då det ännu är i viss mån tveksamt om materielen kan anses vara av den definitiva karaktär, att den bör införlivas med marinens fredsutrustning, anser jag mig för närvarande icke böra taga ställning till frågan, huruvida kostnaderna för densamma böra inräknas inom den för marinens del av 1942 års riksdag för femårsperioden 1942/47 angivna kostnadsramen.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av viss teknisk materiel* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 1,030,000.

[8.] **89 d. Täckning av vissa engångsutgifter för materielanskaffning m. m., reservationsanslag.** Under återopande av vad jag under punkten 1:o) anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av vissa engångsutgifter för materielanskaffning m. m.* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av .. kronor 45,100,000.

Flygvapnet.

[9.] 127. **Täckning av vissa engångsutgifter för flygmateriel m. m., reservationsanslag.** Under åberopande av vad under punkten 1:o) anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av vissa engångsutgifter för flygmateriel m. m.* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 10,048,000.

D. Vissa till försvarsväsendet hörande institutioner.

[10.] 14 a. **Forskningsverksamhet inom sprängämnesområdet, reservationsanslag.** I skrivelse den 20 februari 1943 har *försvarsväsendets verkstadsnämnd* gjort framställning om medel för viss forskningsverksamhet inom sprängämnesområdet. Verksamheten borde enligt nämndens förmenande förläggas till försvarsväsendets kemiska anstalt; vissa experiment borde dock utläggas på privatindustrien. För forskningarna erfordrades vissa mindre nyanläggningar vid kemiska anstalten, av vilka en del kunde, sedan de nu aktuella forskningsuppgifterna fullbordats, i framtiden utnyttjas för annan forskning på det sprängämnestekniska området. Engångskostnaderna för dessa anläggningar ävensom för erforderlig utrustning har verkstadsnämnden beräknat till 140,700 kronor. Löpande utgifter för verksamheten vid kemiska anstalten, såsom personalkostnader, kostnader för arbeten och materialier samt andra omkostnader m. m., beräknade verkstadsnämnden för innevarande budgetår till 56,900 kronor och för budgetåret 1943/44 till 120,000 kronor. Verkstadsnämnden har hemställt, att nämnda belopp måtte anvisas för de därmed avsedda ändamålen.

Vidare har *statens krigsmaterielnämnd* i skrivelse den 20 februari 1943 hemställt, att 30,000 kronor måtte ställas till nämndens förfogande för bestridandet av de på innevarande budgetår belöpande kostnaderna för de experiment, som enligt vad verkstadsnämnden anfört borde utföras vid privata industriföretag.

I utlåtande den 18 mars 1943 har *försvarets forskningsnämnd* tillstyrkt bifall till nämnda förslag.

Den forskningsverksamhet som avses med förevarande framställning är av *Departements-* stor betydelse för försvaret. Jag vill därför tillstyrka, att de medel, som erfordras för verksamhetens bedrivande, äskas av riksdagen. Mot krigsmateriel- och verkstadsnämndernas beräkningar av dessa kostnader, slutande å tillhoppa (140,700 + 56,900 + 30,000 =) 227,600 kronor för innevarande budgetår, har jag icke funnit anledning till erinran. Anslaget torde böra uppföras med ett till 228,000 kronor avrundat belopp. Till en del belöpa dessa kostnader på byggnads- och andra anläggningsarbeten. Med hänsyn till riskerna för anläggningarnas förstörelse genom explosioner eller brand torde

jämväl dessa anläggningskostnader böra bestridas av medel under driftbudgeten. Kostnaderna, vilka i stort sett äro betingade av rådande beredskapsförhållanden, torde icke böra belasta den för försvarsväsendets utbyggnad under femårsperioden 1942/47 beräknade kostnadsramen.

Jag återkommer i annat sammanhang till frågan om anvisande av fortsatt anslag för ifrågavarande ändamål och hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Forskningsverksamhet inom sprängämnesområdet* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 228,000.

E. Diverse.

[11.] a. **Täckning av vissa löpande försvarsutgifter, förslagsanslag.** För täckning av å förskottsstat redovisade löpande utgifter anvisades å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett förslagsanslag av 750,000,000 kronor samt å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 ett förslagsanslag av 825,000,000 kronor. De slutliga belastningarna å dessa anslag uppgingo till 820,000,000 kronor för vardera budgetåret.

I propositionen 1943:3 uppskattades det erforderliga medelsbehovet för täckning av löpande förskottsutgifter — inklusive utgifter för krigsfamiljebidrag — till 990,000,000 kronor.

Enligt en av riksräkenskapsverket med skrivelse den 30 april 1943 överlämnad promemoria angående approximativ beräkning av utfallet av fjärde huvudtiteln för budgetåret 1942/43 uppskattas numera de löpande utgifterna för försvarsberedskapen till omkring 950,000,000 kronor. Jag vill förordna, att ett förslagsanslag å detta belopp äskas för täckning av de från förskottsstaten ianspråktagna medlen. Anslaget synes böra disponeras och redovisas enligt samma regler som tillämpats beträffande motsvarande anslag för budgetåren 1940/41 och 1941/42.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av vissa löpande försvarsutgifter* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 950,000,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

C. F. von Horn.

Bilaga 3.

Egentliga statsutgifter.**Femte huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 maj 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 samt anför därvid följande.

B. Sociala verk och inrättningar.

[1.] **16 a. Kostnader för överflyttning av arbetskraft, reservationsanslag.** Vid anmälan av finansplanen i statsverkspropositionen för nästa budgetår anförde chefen för finansdepartementet, att de regleringsåtgärder på arbetsmarknaden, vilkas främsta syfte vore att tillgodose behovet av arbetskraft vid skogsavverkningarna och i jordbruket, borde hållas skilda från utgifterna för arbetslöshetsändamål och i motsats till dessa redovisas å förskottsstaten för försvarsväsendet. För bestridande av utgifterna för berörda regleringsåtgärder under innevarande budgetår föreslog Kungl. Maj:ts riksdagen i proposition den 4 januari 1943, nr 3, angående fortsatt giltighet för förskottsstaten för försvarsväsendet, bland annat, att förklara, att den av Kungl. Maj:ts riksdagen den 30 juni 1942 med stöd av riksdagens beslut angående beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 fastställda förskottsstaten skulle äga fortsatt giltighet med den ändringen, att under driftbudgeten, femte huvudtiteln, skulle upptagas ett nytt anslag till Åtgärder för reglering av arbetsmarknaden av 40,000,000 kronor. Sedan riksdagen i skrivelse den 3 mars 1943, nr 45, förklarat, att berörda förskottsstat skulle tills vidare äga fortsatt giltighet, anmälde riksdagen i skrivelse den 10 i samma månad, nr 55, att riksdagen medgivit, att å förskottsstaten för försvarsväsendet för budgetåret 1942/

43 finge å driftbudgeten under femte huvudtiteln upptagas ett nytt anslag till Åtgärder för reglering av arbetsmarknaden av 40,000,000 kronor.

Genom beslut den 12 mars och den 21 april 1943 har Kungl. Maj:t ställt hela förenämnda belopp av 40,000,000 kronor till statens arbetsmarknads-kommissions förfogande för bestridande av kostnader för arbetsmarknads-reglerande åtgärder. För möjliggörande av överblick över användningen av ifrågavarande anslag har jag föreskrivit, att utgifterna från anslaget skola i statens arbetsmarknadskommissions räkenskaper bokföras specificerade å de särskilda undertitlar, som angivas i följande sammanställning, vilken jämväl utvisar storleken av de utgifter, som enligt från arbetsmarknadskommissionen erhållna uppgifter beräknas komma att för innevarande budgetår belöpa på de särskilda ändamålen:

Ä n d a m å l	Belopp
a) uttagning med tjänsteplikt av 1943 års värnpliktsklass kronor	10,000,000
b) anskaffning av kojor och kojinventarier för den i skogsarbete sysselsatta ovana arbetskraften	» 8,100,000
c) förflyttningsbidrag, familjetilllägg m. m. till arbetare, som under krisen överflyttats till skogsarbete	» 16,000,000
d) riksarbetslag	» 3,700,000
e) arbetsblock och jordbruksläger	» 800,000
f) resebidrag till arbets sökande	» 1,200,000
g) diverse andra utgifter	» 200,000
	Summa kronor 40,000,000.

Som synes beräknas hela berörda å förskottsstaten för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 upptagna anslag till åtgärder för arbetsmarknadens reglering av 40,000,000 kronor komma att förbrukas. För reglering av anslaget bör därför å tilläggsstat till riksstaten för sagda budgetår anvisas ett reservationsanslag å nämnda belopp. Täckningsanslaget torde för undvikande av förväxling med det för arbetslöshetsbekämpande åtgärder å riksstaten för innevarande budgetår upptagna anslaget till Åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m. böra erhålla en benämning, som klart anger för vilka ändamål anslaget är avsett, och förslagsvis benämnas Kostnader för överflyttning av arbetskraft.

Enligt förutnämnda av chefen för finansdepartementet angivna principer för redovisning av utgifterna för tillgodoseende av behovet av arbetskraft vid skogsavverkningarna och i jordbruket torde jämväl för nästa budgetår här avsedda utgifter böra bestridas från anslag under förskottsstaten, varom förslag torde komma att underställas riksdagen i samband med avlåtande av proposition angående beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1943/44. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för överflyttning av arbetskraft* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 40,000,000.

[2.] **22 a. Åtgärder för förhindrande av prisförhöjning å tegel, reservationsanslag.** I skrivelse den 2 november 1942 anförde statens byggnadslånebyrå — under framhållande att enligt byråns uppfattning om läget på arbetsmarknaden det vore nödvändigt, att så stor del som möjligt av sådan bostadsbyggnadsverksamhet, som kunde betecknas såsom angelägen, komme till utförande under vinterhalvåret — att för vinterhalvåret 1942—1943 planerats och delvis redan påbörjats bostadsbyggnadsverksamhet av sådan omfattning, att den icke skulle kunna försörjas med tegel i tillräcklig mängd, därest icke särskilda åtgärder vidtoges för att under ifrågavarande tid hålla tegeltillverkningen i gång. Byrån framhöll vidare, att dessa åtgärder vore förenade med särskilda kostnader, för vilka av statens priskontrollnämnd fastställda tegelpris icke torde giva täckning, samt att det mest ändamålsenliga sättet att undvika en icke önskvärd prisförhöjning på tegel vore, att de tegelbruk, som dreve vintertillverkning och därför hade att bära högre kostnader, i särskild ordning gottgjordes för extrakostnaden. Med anledning av vad sålunda anförts hemställde byggnadslånebyrån, sedan förhandlingar i ämnet förts mellan industrikommissionens byggnadsavdelning och Sveriges tegelindustriförening, att ett belopp av högst 125,000 kronor måtte ställas till förfogande för gäldande av ifrågavarande extrakostnad. Beloppet beräknades förslå till täckande av de ökade kostnaderna för vintertillverkning av omkring 12.4 miljoner stycken tegel.

Genom beslut den 13 november 1942 ställde Kungl. Maj:t till statens byggnadslånebyrås förfogande ett belopp av högst 125,000 kronor att av byggnadslånebyrån i samråd med priskontrollnämnden användas för ifrågavarande ändamål, varvid föreskrevs att beloppet skulle utgå från det å förskottsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 under elfte huvudtiteln uppförda anslaget till allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder.

På grundval av förenämnda förhandlingar mellan industrikommissionens byggnadsavdelning och Sveriges tegelindustriförening hava vissa tegelbruk upprätthållit driften under vinterhalvåret 1942—1943, varigenom möjliggjorts tillverkning av den kvantitet tegel, som byggnadslånebyrån ansett erforderlig. Från byggnadslånebyrån har uppgivits, att slutligt beslut ännu ej fattats om fördelning av det till förfogande ställda beloppet men att sannolikt hela beloppet, 125,000 kronor, komme att tagas i anspråk. För reglering av ifrågavarande kostnader bör å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 upptagas ett reservationsanslag å sagda belopp. Anslaget synes böra benämnas Åtgärder för förhindrande av prisförhöjning å tegel.

Med stöd av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder för förhindrande av prisförhöjning å tegel*
å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett
reservationsanslag av kronor 125,000.

[3.] **32 a. Yrkesinspektionen: Avlöningar m. m. till viss personal för inspektion inom skogsbruket, förslagsanslag.** Efter framställning av skogs- och flottledsinspektören hemställde riksförsäkringsanstalten i skrivelse den 10 november 1942 om förstärkning av den skogliga yrkesinspektionens personal. Framställningen motiverades med de avsevärt ökade olycksfallsrisker och den därmed inträdda stegringen i olycksfallsfrekvensen vid vedhuggning, som inträtt till följd av att skogsbruket under den senaste tiden tillförts ett stort tillskott av vid skogsavverkning ovan arbetskraft. Genom beslut den 11 december 1942 förordnade Kungl. Maj:t, att hos skogs- och flottledsinspektören skulle tills vidare till och med den 30 april 1943 vara anställd en icke-ordinarie assistent med ett arvode av 700 kronor för månad. Sedermera har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 april 1943 meddelat förlängt förordnande för ifrågavarande befattningshavare till och med den 30 juni 1943, ävensom förordnat ytterligare en assistent hos skogs- och flottledsinspektören för tiden 1 maj—30 juni 1943 mot ett arvode av 500 kronor för månad. I berörda beslut har Kungl. Maj:t föreskrivit, att ifrågavarande befattningshavare tillkommande arvoden och övriga ersättningar skola utgå från det å förskottsstaten för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 under sjunde huvudtiteln till allmänna utgifter för försvarsberedskap uppförda anslaget till förstärkning av den civila administrationen m. m.

Enligt från riksförsäkringsanstalten under hand erhållen uppgift torde utgifterna under löpande budgetår för arvoden och övriga ersättningar till ifrågavarande befattningshavare komma att uppgå till omkring 10,000 kronor. För reglering av dessa kostnader bör å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 upptagas ett anslag å sagda belopp. Anslaget, som bör vara av förslagsanslags natur, synes böra benämnas Yrkesinspektionen: Avlöningar m. m. till viss personal för inspektion inom skogsbruket.

Med stöd av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Yrkesinspektionen: Avlöningar m. m. till viss personal för inspektion inom skogsbruket* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 10,000.

C. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

[4.] **3 a. Medicinalstyrelsen: Krigssjukvård å civila sjukhus, förslagsanslag.** De kostnader för vård å sjukhus, som föranledas av bestämmelserna i lagen den 22 juni 1939 (nr 310) om sjukhusvård vid krig eller krigsfara, skola bestridas på sätt som stadgas i 9 § nämnda lag i dess lydelse enligt lagen den 20 juni 1941 (nr 563). I 9 § första stycket nämnda lag regleras kostnadsfrågan såvitt avser militära sjukhus. Enligt 9 § andra stycket samma lag skola kostnaderna för civila sjukhus, som upprättas i anledning av krig

eller krigsfara, helt bestridas av statsmedel, i den mån särskilda medel icke stå till förfogande. I 9 § tredje stycket samma lag föreskrives, att i fråga om civila sjukhus i övrigt samma regel skall gälla beträffande kostnaderna för vård av krigsskadade och övriga extra kostnader, som föranledas av bestämmelserna i lagen; dock att under tid, då krig icke råder, kostnader för vård av krigsskadade skola ersättas av statsmedel enligt grunder, som fastställas av Kungl. Maj:t. Övriga kostnader för sådana sjukhus skola enligt samma stycke bestridas i den ordning, som tillämpas i fredstid. Enligt 10 § samma lag i dess lydelse enligt lagen den 20 juni 1941 (nr 563) skall ansökan om ersättning för sådana kostnader för vård å civila sjukhus, vilka jämlikt 9 § skola gäldas av statsmedel, insändas till medicinalstyrelsen, som äger utbetala förskott å sådan ersättning enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t. Finnes anspråk å slutlig ersättning böra godkännas, skall medicinalstyrelsen tillstålla den ersättningsberättigade honom tillkommande belopp. Varder anspråket icke godkänt, skola handlingarna överlämnas till riksvärderingsnämnden, som har att avgöra ärendet enligt de grunder och i den ordning, som äro stadgade beträffande rekvisition för krigsmaktens behov.

Genom beslut den 26 september 1941 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att ersättning för sådana kostnader för vård å civila sjukhus, vilka jämlikt 9 § lagen om sjukhusvård vid krig eller krigsfara skola gäldas av statsmedel, skall, räknat från och med den 1 juli 1941 och tills vidare, i medicinalstyrelsens räkenskaper avföras å det å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1941/42 under fjärde huvudtiteln uppförda förskottsanslaget Övriga utgifter (Gb) och därvid bokföras å särskild undertitel för »Krigs-sjukhusvård».

Genom beslut den 30 juni 1942 förklarade Kungl. Maj:t, att i fall där beslut meddelats om disposition för visst ändamål av medel från förskottsanslag å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för budgetåren 1939/40, 1940/41 eller 1941/42 och särskilda medel för reglering av denna disposition ej å tilläggsstat till riksstaterna för nämnda budgetår anvisats å obetecknat anslag eller reservationsanslag, dispositionsbeslutet skulle, i den mån under budgetåret 1942/43 ytterligare anslagsmedel erfordrades för ändamålet tillgodoseende, avse motsvarande förskottsanslag å den från och med den 1 juli 1942 gällande förskottsstaten, dock endast för såvitt icke särskilda anslagsmedel för ändamålet anvisats å riksstaten.

Enligt från medicinalstyrelsen under hand erhållen uppgift torde statens kostnader under budgetåret 1942/43 för vård å civila sjukhus av krigsskadade — varmed bl. a. förstås sådana sjuka och sårade, vilkas sjukdom eller skada föranletts av eller inträffat under tjänstgöring vid krigsmakten eller luftskyddet — kunna uppskattas till i runt tal 3,500,000 kronor. För reglering av dessa kostnader böra medel äskas å tilläggsstat till riksstaten för nämnda budgetår. Ett förslagsanslag å nämnda belopp bör därför anvisas under femte huvudtiteln, lämpligen under rubriken Krigssjukvård å civila sjukhus. Under nästa budgetår torde hithörande utgifter tills vidare få utgå av vederbörligt förskottsanslag.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinalstyrelsen: Krigssjukvård å civila sjukhus* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 3,500,000.

E. Polisväsendet.

[5.] **16 a. Anordnande av viss polisbevakning m. m., förslagsanslag.** Det sedan hösten 1938 skärpta tidsläget har i alltmer ökad omfattning påkallat säkerhetsåtgärder av skilda slag inom landet, såsom bevakning av hamnar, flygplatser och upplag av explosiva varor, vidtagande av avspärrningsanordningar kring sådana bevakningsföremål o. s. v. Kostnaderna härför, vilka uppgått till mycket betydande belopp, hava intill utgången av budgetåret 1941/42 gäldats från förslagsanslaget till anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m. Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t förordnat, att ifrågavarande kostnader skola under innevarande budgetår bestridas från det å förskottsstaten för försvarsväsendet för detta budgetår under sjunde huvudtiteln anvisade anslaget till förstärkning av den civila administrationen m. m.

Kostnaderna för berörda ändamål för budgetåret 1942/43 beräknas approximativt till 8,600,000 kronor. Jag vill förordna, att för täckning av dessa kostnader ett förslagsanslag av 8,600,000 kronor äskas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Anslaget bör benämnas Anordnande av viss polisbevakning m. m. Kostnader av ifrågavarande slag torde under nästa budgetår få bestridas från vederbörligt förskottsanslag.

Med återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av viss polisbevakning m. m.* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 8,600,000.

F. Civila luftskyddet.

[6.] **5 c. Civilt luftskydd: Viss motorfordonsberedskap m. m.** Efter där-om av Kungl. Maj:t i proposition 1942: 316 (bilaga 3, punkten 3) framlagt förslag anvisade riksdagen (skrivelse nr 384, punkten 3) till Civilt luftskydd: Viss motorfordonsberedskap m. m. ett anslag av 355,600 kronor. Anslaget avsåg täckning av de utgifter, som beräknades komma att bestridas från det å förskottsstat för försvarsväsendet under sjunde huvudtiteln anvisade anslaget till engångsanskaffning av materiel för civilbefolkningens skydd m. m. i anledning av Kungl. Maj:ts beslut den 11 juni 1941 angående anvisande av medel till luftskyddsinspektionen för inlösen från byggnadsfirman Harry

Holmdahl i Malmö av skyddsrumsdörrar och den 6 mars 1942 angående beredskapen i fråga om avregistrerade motorfordon för luftskyddets behov.

Belastningen å ifrågavarande anslag utgjorde enligt budgetredovisningen för budgetåret 1941/42 98,238 kronor.

Enligt upplysning av luftskyddsinspektionen kommer summan av de kostnader, som under den förflutna delen av innevarande budgetår föranletts och under återstoden av budgetåret beräknas bliva föranledda av nämnda den 6 mars 1942 meddelade beslut, att uppgå till 60,000 kronor. För reglering av dessa kostnader bör å tilläggsstat för innevarande budgetår under rubriken Civilt luftskydd: Viss motorfordonsberedskap m. m. upptagas ett anslag av 60,000 kronor.

Med stöd av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att till *Civilt luftskydd: Viss motorfordonsberedskap m. m.*
å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett
anslag av kronor 60,000.

[7.] **12 a. Civilt luftskydd: Avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m., förslagsanslag.** Sedan Kungl. Maj:t den 31 maj 1940 utfärdat förordning (nr 432) om grunderna för avlöning av viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet, föreskrev Kungl. Maj:t genom särskilt beslut samma dag, att den enligt förordningen utgående avlöningen skulle tillhandahållas luftskyddspersonalen genom vederbörande länsstyrelseras försorg samt att statskontoret skulle hava att från det å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1939/40 under sjunde huvudtiteln uppförda förskottsanslaget till förstärkning av den civila administrationen m. m. till länsstyrelserna utbetala de belopp, som erfordrades i anledning av beslutet.

Den 28 juni 1940 förordnade Kungl. Maj:t angående grunderna för ersättning till de i 26 § luftskyddskungörelsen den 13 april 1940 (nr 239) omfördälda besiktningsmännen samt anbefalld därvid tillika statskontoret att till vederbörande besiktningsman utbetala förekommande ersättningsbelopp från förenämnda å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1940/41 uppförda förskottsanslag. Beträffande ersättning till vissa sådana besiktningsmän meddelade Kungl. Maj:t den 31 december 1942 särskilt beslut och förordnade, att ersättningen skulle utbetalas från motsvarande förskottsanslag för budgetåret 1942/43.

Vidare föreskrev Kungl. Maj:t den 23 augusti 1940, att jämväl ersättning enligt 5 § lagen om förfoganderätt för luftskyddets behov skulle, räknat från och med den 1 juli 1940 tills vidare, gäldas från nämnda förskottsanslag för budgetåret 1940/41.

Genom beslut den 30 juni 1942 förklarade Kungl. Maj:t, att i fall där beslut meddelats om disposition för visst ändamål av medel från förskottsanslag å förskottsstaterna för försvarsväsendet för budgetåren 1939/40, 1940/

41 eller 1941/42 och särskilda medel för reglering av denna disposition ej å tilläggsstat till riksstaterna för nämnda budgetår anvisats å obetecknat anslag eller reservationsanslag, dispositionsbeslutet skulle, i den mån under budgetåret 1942/43 ytterligare anslagsmedel erfordrades för ändamålets tillgodoseende, avse motsvarande förskottsanslag å den från och med den 1 juli 1942 gällande förskottsstaten, dock endast för såvitt icke särskilda anslagsmedel för ändamålet sedermera anvisats å riksstaten.

Statens kostnader för de nu berörda ändamålen för budgetåret 1942/43 kunna för närvarande endast approximativt beräknas. För reglering av dessa kostnader bör emellertid ett anslag upptagas å tilläggsstat för samma budgetår. Anslaget, som bör vara av förslagsanslags natur, synes böra upptagas till 830,000 kronor och benämnas Civilt luftskydd: Avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m. För nästa budgetår åter bör något anslag å riksstaten icke nu äskas, utan torde uppkommande kostnader tills vidare få utgå av vederbörligt förskottsanslag.

Med stöd av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civilt luftskydd: Avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m.* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *föreslagningsanslag* av kronor 830,000.

[8.] **16 a. Anskaffande av utrustning till luftskyddshärbärgen och rörliga utspisningsenheter m. m., reservationsanslag.** Såsom i propositionen den 7 maj 1943 (nr 254) angående anslag till det civila luftskyddet för budgetåret 1943/44 under rubriken Anskaffande av utrustning till luftskyddshärbärgen och rörliga utspisningsenheter m. m. förmåles, ställde Kungl. Maj:t genom beslut den 31 juli 1942 till statens utrymningskommissionens förfogande ett belopp av högst 1,500,000 kronor för anskaffande av utrustning till luftskyddshärbärgen och rörliga utspisningsenheter. Samtidigt anbefalldes Kungl. Maj:t statskontoret att till kommissionen utbetala högst förenämnda belopp från det å förskottsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 under sjunde huvudtiteln till allmänna utgifter för försvarsberedskap anvisade anslaget till engångsanskaffning av materiel för civilbefolkningens skydd m. m. Genom beslut den 26 mars 1943 bemyndigade Kungl. Maj:t kommissionen att av nämnda belopp under återstoden av budgetåret 1942/43 använda högst 30,000 kronor till bestridande i erforderlig utsträckning av kostnader för utbildning och övning av socialtjänst- och utrymningspersonal.

Under angiven rubrik i nämnda proposition lämnas en redogörelse för den avsedda dispositionen av förevarande belopp å högst 1,500,000 kronor, till vilken redogörelse jag torde få hänvisa. Enligt den därvid gjorda sammanställningen rörande dispositionen kommer ett belopp av 1,484,500 kronor eller praktiskt taget hela det anvisade beloppet att tagas i anspråk för nu ifrågasvarande ändamål.

Till täckande av dessa kostnader bör, även om en del av kostnaderna sannolikt icke komma att bestridas förrän under nästa budgetår, å tilläggsstat för innevarande budgetår äskas ett anslag av 1,500,000 kronor. Anslaget bör vara av reservationsanslags natur och benämnas Anskaffande av utrustning till luftskyddshärbärgen och rörliga utspisningsenheter m. m.

Med stöd av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffande av utrustning till luftskyddshärbärgen och rörliga utspisningsenheter m. m.* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 1,500,000.

G. Diverse.

[9.] **7 a. Vissa kostnader för utlänningsförläggningar m. m., förslagsanslag.** Av det stora antal personer av utländsk nationalitet, som i anledning av rådande förhållanden tagit sin tillflykt till Sverige, har det av olika anledningar befunnits nödvändigt att för längre eller kortare tid omhändertaga ett mindre antal på vissa särskilt iordningställda förläggningar. För bestridande av kostnaderna härför har Kungl. Maj:t genom olika beslut under budgetåret 1942/43 ställt sammanlagt 819,600 kronor till socialstyrelsens förfogande från anslag å förskottsstaten för försvarsväsendet. Av sagda belopp avse 327,600 kronor kostnader för iordningställande av förläggningarna samt desas förseende med erforderlig utrustning under det att återstående delen av beloppet, 492,000 kronor, hänför sig till löpande utgifter för förläggningarna ävensom för bestridande av kostnaderna för en inom socialstyrelsen inrättad särskild avdelning för handläggning av ärenden rörande utlänningsförläggningarna och de där intagna. Av de anvisade medlen skola enligt Kungl. Maj:ts beslut tillhopa 795,000 kronor utgå från det å förskottsstaten under sjunde huvudtiteln till allmänna utgifter för försvarsberedskap uppförda anslaget till förstärkning av den civila administrationen m. m., medan medlen i övrigt, 24,600 kronor, skola bestridas från det under samma huvudtitel uppförda förskottsanslaget till engångsanskaffning av materiel för civilbefolkningens skydd m. m.

Enligt från socialstyrelsen under hand erhållen uppgift torde förutnämnda för utrustning m. m. av utlänningsförläggningar anvisade belopp i stort sett komma att förbrukas under innevarande budgetår. För bestridande av de löpande utgifterna för utlänningsförläggningarna räknar styrelsen med att de hittills anvisade medlen komma att visa sig tillräckliga för innevarande budgetår, såvida nu ej förutsebara omständigheter inträffa. Till täckande av de från de båda förskottsanslagen för ifrågavarande ändamål anvisade beloppen bör ett anslag upptagas å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43. Anslaget, som — för den händelse redan anvisade medel för utlänningsförläggningar skulle visa sig otillräckliga — bör vara av förslagsanslags natur, torde bära

upptagas till i avrundat tal 800,000 kronor samt benämnas Vissa kostnader för utlänningsförläggningar m. m. Under nästa budgetår för ändamålet uppkommande kostnader torde jämväl få utgå av vederbörligt förskottsanslag.

Med stöd av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för utlänningsförläggningar m. m.*
å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett
förslagsanslag av kronor 800,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

N. O. Aurelius.

Bilaga 4.

Egentliga statsutgifter.

Nionde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 maj 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 och anför därvid följande.

G. Lanthushållning i allmänhet.

[1.] **32 a. Prisclearing för fodermedel m. m., reservationsanslag.** Den 27 september 1940 förordnade Kungl. Maj:t, att inom statens livsmedelskommission skulle inrättas en särskild clearingkassa för reglering enligt Kungl. Maj:ts bestämmande av marknadspriserna inom landet å förnödenheter för jordbrukets behov, samt meddelade i anslutning härtill föreskrifter rörande kassans verksamhet. Statskontoret anbefalldes samtidigt att från det å förskottsstat för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1940/41 under elfte huvudtiteln uppförda förskottsanslaget till Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder, på rekvisition av livsmedelskommissionen, insätta sammanlagt högst 3,000,000 kronor å clearingkassans checkräkning i riksbanken.

Genom beslut den 30 december 1940 föreskrev härefter Kungl. Maj:t, att av det å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 under elfte huvudtiteln anvisade reservationsanslaget till Reglering av priserna å vissa jordbruksförnödenheter ett belopp av sammanlagt 3,000,000 kronor finge användas dels för täckning av eventuella utgifter från oförmälda förskottsanslag i anledning av beslutet den 27 september 1940, dels ock för insättning, på rekvisition av livsme-

delskommissionen, å clearingkassans checkräkning i riksbanken. Kommissionen bemyndigades i samband härmed att använda de insatta medlen för reglering av marknadspriserna på kraftfoder och konstgödselmedel i enlighet med föreskrifter i beslutet den 27 september 1940.

Vid 1941 års riksdag (prop. nr 278; r. skr. nr 411) anvisades för budgetåret 1941/42 under nionde huvudtiteln till Prisclearing för fodermedel m. m. ett reservationsanslag av 20,000,000 kronor, till vilket anslag sedermera överfördes utgående reservation å det förut omförmälda för budgetåret 1940/41 under elfte huvudtiteln anvisade anslaget. Genom beslut den 12 december 1941 och den 19 juni 1942 föreskrev Kungl. Maj:t, att clearingkassan skulle från anslaget till Prisclearing för fodermedel m. m. tillföras tillhopa 5,000,000 kronor att användas till de utbetalningar från clearingkassan, som betingades av vissa av livsmedelskommissionen gjorda prissättningar å konstgödselmedel. Återstoden av sistnämnda anslag har jämlikt beslut av Kungl. Maj:t tagits i anspråk för täckande av vissa kostnader i samband med svenska spannmålsaktiebolagets och foderintressentföreningens u. p. a. verksamhet med avseende å handeln med fodermedel.

I enlighet med beslut av 1942 års riksdag (prop. nr 356; r. skr. nr 457) upptager den för budgetåret 1942/43 fastställda förskottsstaten för försvarsväsendet under nionde huvudtiteln ett förskottsanslag å 80,000,000 kronor till Prisclearing för fodermedel m. m. Å detta anslag, vilket den 30 juni 1942 ställdes till statskontorets förfogande att av statskontoret disponeras i enlighet med Kungl. Maj:ts särskilda beslut, har avsetts skola bestridas de utgifter för vilka det å riksstaten för budgetåret 1941/42 under samma rubrik uppförda anslaget anvisats samt vidare de utgifter som kunna föranledas av regleringen av priserna på oljekakor och fodercellulosa.

Genom beslut den 31 december 1942 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att clearingkassan skulle från omförmälda förskottsanslag tillföras ett ytterligare belopp av 5,000,000 kronor, att användas till de utbetalningar från kassan, som betingades av den av livsmedelskommissionen genom cirkulären nr 816 och 1026 gjorda prissättningen å vissa konstgödselmedel. Vidare har Kungl. Maj:t den 8 januari 1943 anbefallt statskontoret att från anslaget i fråga till svenska spannmålsaktiebolaget utbetala 9,000,000 kronor till bestridande av bolagets kostnader för omsättning av fodercellulosa under verksamhetsåret 1 september 1942—31 augusti 1943.

Departements-
chefen.

Såsom framgår av det anförda har från det å förskottsstaten för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 under nionde huvudtiteln upptagna förskottsanslaget till Prisclearing för fodermedel m. m. hittills anvisats tillhopa (5,000,000 + 9,000,000 =) 14,000,000 kronor. Enligt vad jag under hand inhämtat från livsmedelskommissionen beräknas svenska spannmålsaktiebolagets kostnader under löpande verksamhetsår för reglering av handeln med oljekraftfoder och fodercellulosa uppgå till omkring 30,000,000 kronor, däri inräknat det kostnadsbelopp av 9,000,000 kronor till vars bestridande medel

redan ställts till bolagets förfogande. Till prisclearing för konstgödsel torde enligt vad som upplysts icke erfordras några ytterligare medel för budgetåret 1942/43. För täckande av de utgifter, som bestritts eller beräknas komma att bestridas med anlitage av omförmälda förskottsanslag, synes nu böra å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisas ett särskilt reservationsanslag under nionde huvudtiteln. Sistnämnda anslag torde böra bestämmas till (5,000,000 + 30,000,000 =) 35,000,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Prisclearing för fodermedel m. m.* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 35,000,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sune Wisén.

Bilaga 5.

Egentliga statsutgifter.

Elfte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 maj 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Gjores, anmäler här-
efter under folkhushållningsdepartementets handläggning hörande ärenden
angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret
1942/43 samt anför därvid följande.

B. Krisförvaltningen.

[1.] **Konjunkturinstitutet: Avlöningar, förslagsanslag. Konjunkturinstituet: Omkostnader, förslagsanslag. Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar, reservationsanslag.** I riksstaten för löpande budgetår äro förevarande tre anslag uppförda med respektive 100, 6,000 och 100 kronor. För budgetåret 1943/44 har riksdagen efter Kungl. Maj:ts därom i statsverkspropositionen gjorda hemställan anvisat samma belopp (skriv. nr 11, punkten 4). Vid anmälan av anslagsfrågan i statsverkspropositionen anförde jag bland annat följande.

I likhet med vad nu är fallet läser konjunkturinstitutets personal jämväl under nästa budgetår böra utnyttjas för andra uppgifter inom statsförvaltningen, varför utgifter för personalens avlöande icke torde uppkomma. Ändrade förhållanden kunna emellertid inträda, vilka påkalla att verksamheten vid institutet återupptages. I sådant fall uppstår behov av medel till avlöningar till institutets personal. För att möta ett dylikt medelsbehov bör å riksstaten för budgetåret 1943/44 upptagas ett förslagsanslag med ett nominellt belopp av 100 kronor.

Konjunkturinstitutet förutsättes komma att fortsätta utgivandet av periodiska rapporter över det ekonomiska läget samt att föranstalta om tryckning av dessa rapporter. Kostnaden för publiceringen under budgetåret 1943/44 torde liksom för innevarande budgetår kunna beräknas till 6,000

kronor. Då ersättningar finnas böra utgå för utarbetandet av bidrag till rapporten, torde dessa få bestridas av medel som stå till folkhushållningsdepartementets förfogande.

Riksdagens tidigare lämnade bemyndigande beträffande reservationsanslaget till särskilda undersökningar (1939 års urtima riksdags skrivelse nr 70) bör fortfarande gälla. Under ifrågavarande anslagsrubrik bör uppföras ett nominellt belopp av 100 kronor.

Den 16 april 1943 ställde Kungl. Maj:t förevarande tre anslag för budgetåret 1943/44 till statskontorets förfogande, att av statskontoret disponeras för därmed avsett ändamål i enlighet med de bestämmelser Kungl. Maj:t framdeles efter framställning av nämnden för konjunkturinstitutet ville meddela.

Genom beslut den 19 mars 1943 bemyndigade Kungl. Maj:t på hemställan av chefen för finansdepartementet denne att föranstalta om utredningar av ekonomiska problem, sammanhängande med omställningen efter ett vapenstillestånd, och att sålunda bland annat meddela olika verk och myndigheter härför erforderliga uppdrag.

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden sistnämnda dag anförde chefen för finansdepartementet vid sin anmälan av sistberörda ärende bland annat följande.

Som bakgrund till de olika specialundersökningar, som ifrågakomma, är det önskvärt att erhålla en utredning rörande det svenska näringslivets utgångsläge i en fredskris och av de allmänna utvecklingstendenser, till vilka sannolika förändringar i näringslivets arbetsvillkor efter ett vapenstillestånd kunna väntas ge upphov. Det gäller här undersökningar som falla inom *konjunkturinstitutets* arbetsområde. Redan med hänsyn till angelägenheten av förbättrad information rörande den fortgående ekonomiska utvecklingen torde institutet, som varit nedlagt under krigsåren, böra snarast möjligt återupptaga sin verksamhet. Institutet bör då närmast inrikta sitt arbete på här angivna problem.

I skrivelse den 5 april 1943 till konjunkturinstitutet hemställde chefen för finansdepartementet, att institutet ville utarbeta och till honom överlämna en promemoria med förslag till planläggning av den medverkan i utredningsarbetet institutet förutsetts kunna lämna.

Nämnden för konjunkturinstitutet har med anledning härav i en till chefen för finansdepartementet ställd, den 6 maj 1943 dagtecknad skrivelse, som därefter överlämnats till folkhushållningsdepartementet, förklarat sig dela chefens för finansdepartementet uppfattning, att institutets medverkan i utredningsarbetet krävde att institutets verksamhet åter upptoges i full utsträckning, vilket lämpligen borde äga rum från budgetårsskiftet. Nämnden har vidare anført, att det för närvarande icke vore möjligt att närmare angiva den organisatoriska ramen för institutets arbete, men att redan rekryteringssvårigheter torde medföra att denna måste bli mindre omfattande än under tiden närmast före kriget. Slutligen har nämnden ifrågasatt, huruvida icke ärendena angående institutet, när detta återginge till vissa normala uppgifter, borde återföras till finansdepartementet.

De för budgetåren 1942/43 och 1943/44 anvisade anslagen för konjunktur-^{Departements-}institutet ha beviljats under förutsättning, att verksamheten vid institutet ^{chefen.} alltjämt skulle vara nedlagd utom i vad avser utgivandet av de periodiska rapporterna över konjunkturläget. Det avsedda återupptagandet av verksamheten inom institutet medför emellertid behov av medel för avlöningar och omkostnader utöver anslagets ram. Att nu bedöma av vilken storleksordning medelsbehovet kan bli är icke möjligt, men jag förutsätter, att belastningen å anslagen för varje budgetår såvitt möjligt hålles inom de gränser, som uppdragits för institutets verksamhet före krisen. Nämnden för konjunkturinstitutet har föreslagit, att detta skall återupptaga sin verksamhet från och med budgetårsskiftet. Möjligheten att redan innevarande budgetår bedriva verksamheten i vidare omfattning än tidigare förutsatts bör dock hållas öppen. Det förändrade läget i nu berörda hänseende torde därför i detta sammanhang böra bringas till riksdagens kännedom.

D. Diverse.

[2.] 5 c. **Ersättning för väntetid för visst fartyg.** Ångfartygsaktiebolaget Tirfing har i en till folkhushållningsdepartementet ställd skrift anfört bland annat följande.

Ett bolaget tillhörigt, på grundval av ett sedan 1925 gällande 20-årigt befraktningsavtal i utrikes fraktfart sysselsatt fartyg hade på grund av krigsförhållandena varit avsett att uppläggas i utländsk hamn. Till följd härav hade undersökningar upptagits om möjligheterna att utnyttja fartyget för svenska intressen. Under det att dessa undersökningar pågingo, hade bolaget erhållit erbjudande om sex månaders tidsbefraktning av fartyget till utländska befraktare samt i anledning härav hos statens trafikkommission begärt tillstånd till denna befraktning av fartyget. Sedan undersökningarna om fartygets utnyttjande för svensk räkning avslutats utan att ha lett till avsett resultat, hade bolaget erhållit det begärda tillståndet. På grund av de sålunda gjorda undersökningarna har bolaget hindrats att disponera över fartyget. Bolaget bör därför tillerkännas viss ersättning för väntetiden. Ersättningssumman bör beräknas efter 5,500 kronor för dag och sammanlagt tjugo liggedagar eller tillhoppa 110,000 kronor.

I ett den 12 mars 1943 avgivet yttrande över framställningen har *statens trafikkommission* tillstyrkt, att bolaget måtte tillerkännas den begärda ersättningen. I yttrandet har kommissionen framhållit bland annat följande.

Fartyget i fråga hade sedan år 1925 varit sysselsatt i malmtrafik mellan utländska hamnar enligt ett för 20 år gällande befraktningsavtal, men befraktarna hade meddelat bolaget att de önskade begagna sig av en i avtalet intagen klausul om rätt att suspendera avtalet under den tid krigsförhållanden rådde och att fartyget skulle läggas upp i utländsk hamn mot viss ersättning till bolaget. Denna plan hade icke gått att genomföra, varför bolaget önskat inleda förhandlingar om befraktning av fartyget på annat håll. Utrikesdepartementet, som underrättats om saken, hade företagit undersökningar om möjligheterna att i svenskt intresse utnyttja fartyget. Trafikkommissionen hade den 29 augusti 1942 varit beredd att — i brist på

lämplig sysselsättning för fartyget i trafik på Sverige — meddela licens för detsamma för tidsbefraktning utom riket, men kommissionen hade, efter från utrikesdepartementet uttalad önskan, låtit anstå med licensens utfärdande i avvaktan på ytterligare undersökningar. Sedan bolaget den 4 september 1942 till trafikkommissionen ingivit en skriftlig licensansökan, blev denna därför först den 19 i samma månad bifallen av kommissionen.

Kommissionen har uttalat, att kommissionen för sin del anser, att de undersökningar, som sålunda företagits vållat bolaget förlust, vilken skäligen bör beräknas såsom liggetidsersättning för fartyget under 20 dagar, samt att den begärda ersättningen per dag, 5,500 kronor, är skäligen.

Departementss-
chefen.

Då den för ifrågavarande fartyg uppkomna väntetiden på tjugo dagar får anses föranledd av de svenska myndigheternas åtgöranden i syfte att undersöka möjligheterna att utnyttja fartyget i svensk trafik, finner jag, i likhet med trafikkommissionen, skäl föreligga att svenska staten håller bolaget skadefritt för den förlust, som åsamkats bolaget för ifrågavarande väntetid. I enlighet med bolagets av trafikkommissionen biträdda beräkning torde den ersättning som skäligen bör tillkomma bolaget kunna uppskattas till 5,500 kronor för dag eller alltså för hela väntetiden till 110,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för väntetid för visst fartyg* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av kronor 110,000.

[3.] **7 d. Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder, förslagsanslag.** Den för budgetåret 1942/43 fastställda förskottsstaten upptager under elfte huvudtiteln ett med 50,000,000 kronor uppfört förskottsanslag till *Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder*. Enligt särskilda medgivanden av 1939 års urtima riksdag skola å sagda anslag avföras utgifter för fyra särskilda ändamål, nämligen vissa åtgärder för reglering av prisbildningen på stenkol m. m., ersättningar för rekvisitioner enligt allmänna förfogandelagen, i den mån dessa avse förfogande för civila ändamål, ersättningar till importörer för krigsförsäkringskostnader, som belasta vissa importvaror, samt slutligen avskrivningar på statens reservförrådsnämnds lager, i de fall försäljningar skett från dessa under dagspriset på den försålda varan.

Under innevarande budgetår hava, i enlighet med uttalande av 1942 års riksdag (skr. nr 456), från ifrågavarande förskottsanslag jämväl bestritts utgifter för s. k. förmalningsersättningar. Till täckning av för sistnämnda ändamål från förskottsanslaget anvisade medel har innevarande års riksdag (skr. nr 169) i enlighet med Kungl. Maj:ts i proposition nr 163 framlagda förslag (bilaga 7 punkt 1) å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisat ett anslag av 31,000,000 kronor.

Från förskottsanslaget ha hittills under innevarande budgetår, enligt de

för anslaget användning gällande grunderna, utanordnats, förutom till förmaningsersättningar, 500,000 kronor till reglering av prishöjningen på stenkol m. m. samt 2,384,334 kronor 88 öre till avskrivningar på reservförrådsnämndens lager. Därjämte har från anslaget utanordnats ett belopp av 27,851 kronor 4 öre till bortförande av varuförråd jämlikt lagen den 21 juni 1940 (nr 645) om skyldighet att bortföra varuförråd.

Vad angår utgifterna till reglering av prishöjningen på stenkol m. m. vill jag erinra om följande.

Sedan statens kolnämnd i enlighet med de i Kungl. Maj:ts proposition nr 15 till 1939 års urtima riksdag uppdragna riktlinjerna organiserat en s. k. pool för kolimporten, omfattande samtliga importörer utom de företag, som införde kol endast för egen förbrukning, träffade nämnden å statens vägnar med denna pool, Svenska kolimportörers förening 1939 u. p. a., ett den 20 september 1939 dagtecknat avtal, som därefter godkändes av 1939 års urtima riksdag enligt dess skrivelse nr 4. I avtalet förband sig föreningen att för egen och för samtliga föreningsmedlemmars del ställa sig till noggrann efterrättelse de föreskrifter, som av staten kunde fastställas i avseende på försäljning av stenkol, koks eller kolbriketter. Staten å sin sida förband sig att ersätta varje föreningsmedlem den förlust, som kunde tillskyndas denne vid försäljning på de av staten föreskrivna villkoren, varemot föreningsmedlem skulle till staten avstå den vinst, utöver fastställd handelsvinst, som han kunde komma att göra vid försäljning efter den 17 september 1939, antingen denna vinst uppstått vid försäljning av efter nämnda dag importerad vara eller på äldre lager. För reglering av de ekonomiska förhållandena mellan staten och förenämnda förening bildades en särskild s. k. subventionskassa från och till vilken utbetalningar, respektive inbetalningar av medel skulle verkställas på grund av avtalet.

De för lagerhandeln gällande utförsäljningspriserna, de s. k. standardpriserna, som från början voro avsevärt mycket lägre än de av de faktiska importkostnaderna betingade priserna, inneburo en verklig subvention för de kol- och koksförbrukare som icke själva verkställde import av kol och koks. Tillämpningen av dessa subventionspriser beräknades medföra en kostnad för staten under budgetåret 1939/40 av 20,000,000 kronor, vilket belopp även ställdes till förfogande å förskottsstat. Härav togos 19,000,000 kronor i anspråk. För täckande av dessa utgifter anvisade riksdagen till Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder å tilläggsstat II till riksstaten för nämnda budgetår under X a huvudtiteln ett förslagsanslag av 20,000,000 kronor. Genom de prishöjningar som genomfördes efter den 1 november 1939 minskades successivt spännvidden mellan inköps- och försäljningspriserna. Från och med början av april 1940 kommo emellertid subventionspriserna att ligga över de verkliga kostnaderna, varigenom uppstod en återströmning av medel till subventionskassan. Genom senare prisjusteringar har åsyftats att bringa marknadsnivån i överensstämmelse med det faktiska kostnadsläget. Prisregleringsförfarandet har härigenom i princip förlorat sin karaktär av subvention och subventionskassan fungerar numera i stället som en utjäm-

ningskassa, över vilken alla lagerhandelns transaktioner med avseende på importerat fossilt bränsle redovisas. De överskott, som under budgetåren 1940/41 och 1941/42 uppstodo i kassan, utgjorde sammanlagt cirka 6.600.000 kronor, vilket belopp av bränslekommissionen inlevererats till statskontoret för att tillgodoföras anslaget till »Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder».

I skrivelse den 27 april 1943 har *bränslekommissionen* hemställt om anvisande av 500,000 kronor till täckande av motsvarande belopp, som av kommissionen rekviderats från statskontoret för ersättning till lagerhandlare för reservlagring av koks. Kommissionen har till stöd för sin hemställan anfört bland annat följande.

Då lagerhandlarna icke erhålla ersättning för av dem importerade bränslen vid importtillfället utan först i och med att varan försäljes, innebär detta, att importen av kol och koks helt finansieras av lagerhandeln. Vid fastställandet av den för lagerhandeln gällande vinstmarginalen har hänsyn tagits till ränteersättning under viss lagringstid. Genom ransoneringen av koks och en relativt gynnsam import under bränsleåret 1941/42 uppstod ett avsevärt överskott utöver förbrukningen, vilket i stor utsträckning lagrats hos lagerhandlarna. I den mån så har skett utöver lagerhandlares försäljningskvot för visst bränsleår, har kommissionen ansett skäligt, att särskild ersättning härför utbetalas. Kommissionen beslöt sålunda den 6 februari 1942 i samråd med statens krisrevision och statens priskontrollnämnd, att ersättning för reservlagring av koks skulle utgå efter vissa närmare angivna grunder.

Då kommissionen i föreskriven ordning till statskontoret inlevererat vid utgången av budgetåret 1941/42 förefintlig behållning å subventionskassan, saknade kommissionen tillräckliga medel för gäldande av förenämnda ersättningar för reservlagring av koks. Kommissionen såg sig därför nödsakad att i skrivelse till statskontoret den 1 oktober 1942 begära, att 500,000 kronor måtte utanordnas från det å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. upplagna anslaget till Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder för täckande av här ifrågavarande utgifter avseende budgetåret 1941/42. Dessa medel tillfördes subventionskassan.

I fråga om utgifterna för avskrivningar på reservförrådsnämndens lager må följande anföras.

Enligt beslut den 3 oktober 1941 har Kungl. Maj:t bland annat föreskrivit, att det skulle åligga statens reservförrådsnämnd att till Kungl. Maj:t inkomma med uppgift efter utgången av varje budgetår om den minskning i inkomster som uppstått genom att nämnden i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter vid försäljning av varor tillämpat priser, understigande gällande marknadspris å vederbörande varuslag, varjämte Kungl. Maj:t förklarar sig vilja med stöd av sålunda inkomna uppgifter årligen till prövning upptaga frågan om anvisande av medel från driftbudgetanslag för ersättning av den inkomstminskning, som uppkommit på grund av försäljning under gällande marknadspris eller under erlagda inköpspris.

Efter särskilda framställningar av statens priskontrollnämnd har Kungl. Maj:t — med hänsyn till att de höga importpriserna på bomull skulle kom-

ma att verka stegrande både på priserna på färdiga bomullsfabrikat och på den allmänna prisnivån — i syfte att hindra dylik stegring vidare föreskrivit, att vid försäljning av bomull ur reservförrådsnämndens lager priset skulle vara, enligt beslut den 3 oktober 1941 tills vidare intill utgången av år 1941 151 öre per kilogram samt enligt beslut den 30 december 1941 från och med den 1 januari 1942 tills vidare 170 öre per kilogram.

I skrivelse den 8 juli 1942 har *reservförrådsnämnden* — med förmälan att nämnden vid försäljning till av Kungl. Maj:t bestämda priser av 2,847,010 kilogram bomull, som nämnden enligt beslut av Kungl. Maj:t till självkostnadspris övertagit av enskilda importörer, med hänsyn till att nämndens självkostnader för förenämnda myckenhet bomull överstege försäljningspriset, vidkänts en förlust av 2,384,334 kronor 88 öre — gjort framställning om anvisande av medel för täckande av nämnda förlust.

Med anledning av denna framställning har Kungl. Maj:t genom beslut den 4 september 1942 anbefallt statskontoret att från det å förskottsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 under elfte huvudtiteln uppförda förskottsanslaget till Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder, med redovisning under särskild rubrik, till reservförrådsnämnden utbetala 2,384,334 kronor 88 öre för täckande av berörda förlust.

Vad slutligen angår de förut antydda utgifterna för **b o r t f ö r a n d e a v v a r u f ö r r å d** må följande framhållas.

Efter framställning av statens livsmedelskommission bemyndigade Kungl. Maj:t genom beslut den 20 mars 1942 med stöd av 2 och 3 §§ lagen den 21 juni 1940 (nr 645) om skyldighet att bortföra varuförråd livsmedelskommissionen att förordna, att ett parti sojabönor, som upplagts hos aktiebolaget Karlshamns oljefabrik i Karlshamn, skulle bortföras till ort som kommissionen bestämde.

I skrivelse den 28 april 1943 har *livsmedelskommissionen* — med förmälan att, sedan bortförandet av sagda varuförråd verkstälts genom förenämnda bolags försorg, bolaget för därmed förenade kostnader fordrat ersättning, vilken av riksvärderingsnämnden den 3 mars 1943 faststälts till 27,851 kronor 4 öre, samt att kommissionen, jämlikt 13 § förordningen den 21 juni 1940 (nr 648) med närmare bestämmelser angående tillämpning av förenämnda lag, utbetalat sagda belopp till bolaget — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte ställa motsvarande belopp till kommissionens förfogande för täckande av kommissionens utgift.

Med anledning av denna framställning har Kungl. Maj:t genom beslut den 7 maj 1943 anbefallt statskontoret att från det å förskottsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 under elfte huvudtiteln uppförda förskottsanslaget till Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder, med redovisning under särskild rubrik, till livsmedelskommissionen utbetala 27.851 kronor 4 öre för täckande av förenämnda utgift.

Departements-
chefen.

De i det föregående omförmälda utgifterna, 500,000 kronor för ersättning till lagerhandlare för reservlagring av koks och 2,384,334 kronor 88 öre för täckande av reservförrådsnämndens förlust vid försäljning av bomull till av Kungl. Maj:t bestämda priser, vilka legat under självkostnadspriset, ha i enlighet med tidigare medgivanden från riksdagens sida bestritts från förskottsanslaget till Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder. Något hinder mot anvisande från samma anslag av 27,851 kronor 4 öre för täckande av utgifter för bortförande av varuförråd har icke ansetts föreligga, enär ifrågavarande ersättning kan jämföras med de ersättningar för rekvisitioner enligt allmänna förfogandelagen, vilka enligt riksdagens medgivande skola gäldas ur anslaget. Jämväl utgifter för sådant bortförande av varuförråd, som skett efter överenskommelse med vederbörande varuägare utan att formligt förordnande enligt lagen om skyldighet att bortföra varuförråd meddelats, synas böra få bestridas från ifrågavarande förskottsanslag.

Från förskottsanslaget gjorda utbetalningar, tillhopa (500,000 + 2,384,334:84 + 27,851:04 =) 2,912,185 kronor 88 öre, synas nu böra täckas å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 genom anvisande av ett särskilt förslagsanslag under elfte huvudtiteln. Anslaget torde lämpligen böra bestämmas till ett avrundat belopp av 2,915,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 2,915,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Carl-Erik Wallhammar.

Bilaga 6.

Utgifter för statens kapitalfonder.

Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 maj 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler frågor om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 och anför därvid följande.

Vid anmälan av proposition nr 2 till årets riksdag angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår utgick jag från att medel för avskrivningsändamål skulle äskas senare under riksdagen, när investeringsbehovet kunde fullständigare överblickas. De i nämnda proposition framlagda förslagen till kapitalinvesteringar uppgingo sammanlagt till 151.0 miljoner kronor, varav dock endast 124.6 miljoner kronor äskades definitivt. Under tiden till och med avlämnandet av den andra sammanfattningspropositionen angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för löpande budgetår, nr 163, ha framlagts förslag om kapitalinvesteringar till ett sammanlagt belopp av 101.1 miljoner kronor. Senare anmälda propositioner jämte denna dag beslutade anslagsäskanden innefatta förslag om ytterligare kapitalinvesteringar på tilläggsstat å tillhoppa 11.4 miljoner kronor. Sammanlagt uppgå sålunda de hittills äskade investeringsanslagen å tilläggsstat till 237.1 miljoner kronor. Behovet av omedelbara avskrivningar för dessa investeringar kan uppskattas till 24.3 miljoner kronor. De erforderliga avskrivningarna uppgå till ett relativt begränsat belopp i förhållande till omfattningen av investeringarna, bl. a. på grund av att anslagen å kapitalbudgeten till ett belopp av c:a 150 miljoner kronor utgöras av krediter i sådana former att enligt hittills tillämpade principer några avskrivningar icke anses erforderliga.

Skulle nya avskrivningsbehov uppkomma eller ändring ske i de till grund

för här beräknade avskrivningar liggande förhållandena, förutsätter jag, att vederbörliga tillägg och jämkningar vidtagas av riksdagen.

Jag torde nu i korthet få redogöra för de olika fall, i vilka omedelbar avskrivning är påkallad beträffande investeringarna å tilläggsstaten.

Statens affärsverksfonder. Två anslag under telegrafverkets fond, nämligen ett å 1,200,000 kronor till komplettering av operativa trådsignalförbindelser samt ett å 4,607,000 kronor till anordnande av vissa telefon- och telegrafförbindelser m. m. torde böra avskrivas till den del anslagen kunna antagas tillgodose uteslutande militära behov, eller med respektive 1,054,000 kronor och 4,356,000 kronor.

Till lokaler för vissa mobiliseringsförråd har under statens järnvägars fond äskats ett investeringsanslag av 100,000 kronor. Beloppet bör i sin helhet avskrivas.

Statens allmänna fastighetsfond. Två anslag till förvärv av fastigheter för utrikesdepartementets räkning å respektive 360,000 och 60,000 kronor torde i likhet med tidigare liknande förvärv böra avskrivas med 25 procent eller med 90,000 respektive 15,000 kronor. Ett flertal anslag avseende ändringsarbeten i olika statens fastigheter, nämligen till ny värmeledning vid kronohäktet i Falun å 30,000 kronor, till utökning av pannanläggningen vid centralfängelset å Långholmen å 58,000 kronor, till utvidgning av rikets allmänna kartverks fotografiska laboratorium å 13,200 kronor samt till anordnande av vissa arbetslokaler m. m. för länsstyrelsen i Gotlands län å 20,000 kronor torde i enlighet med vedertagna principer böra helt avskrivas. Jämväl två anslag till skyddsrumbyggen i statens fastigheter, nämligen ett för beskickningsfastigheten i Berlin å 210,000 kronor samt ett för statens sinnessjukhus å 116,000 kronor böra avskrivas till hela beloppet. Ett tilläggsanslag för färdigställande av Sidsjöns sjukhus i Sundsvall å 170,000 kronor bör liksom tidigare anslag till samma ändamål avskrivas till 50 procent. Samma avskrivningsprocent torde även böra tillämpas för ett anslag å 4,700,000 kronor till anordnande av vissa barackläger samt för ett anslag till byggnad för en höghastighetstunnel vid flygtekniska försöksanstalten å 180,000 kronor. Slutligen bör ett anslag å 200,000 kronor till utförande av vissa gas-, vatten- och avloppsledningar å Norra Djurgården i överensstämmelse med tidigare tillämpade grunder avskrivas med 25 procent.

Försvarsväsendets fastighetsfond. Under nu löpande budgetår beräknas avskrivningsbehovet för investeringar i försvarsväsendets fastighetsfond schablonmässigt till 50 procent av den totala investeringen i vederbörande delfond, med undantag för kostnader dels för markförvärv, vilka icke underkastas någon avskrivning, dels för byggnader å Järvafältet och ammunitionsfabriken, vilka avskrivas med anlitanande av medel utom budgeten. För ändamålet anvisas tre kollektivanslag, ett för varje delfond.

På tilläggsstat till riksstaten för löpande budgetår ha äskats anslag till investeringar i försvarsväsendets fastighetsfond till ett sammanlagt belopp av

21,515,400 kronor, varav under arméförvaltningens delfond 15,755,500 kronor, under marinförvaltningens delfond 2,829,500 kronor samt under flygförvaltningens delfond 2,930,400 kronor. Härav avses för markförvärv 68,000 kronor under arméförvaltningens delfond och 89,400 kronor under flygförvaltningens delfond.

Beträffande ett investeringsanslag i arméförvaltningens delfond å 2 miljoner kronor till utbyggnad av vissa fabriker och anläggningar (se prop. nr 163 sid. 45—60) torde böra framhållas, att detsamma utgör en första anvisning av ett erforderligt totalt medelsbehov å 16,250,000 kronor. Av denna summa är ett belopp av 9 miljoner kronor direkt hänförligt till utflyttningen av Mariebergfabriken, vilken utflyttning skall bestridas av nettoinkomsterna från den av Djurgårdskommissionen bedrivna exploateringen av försvarets andel i Mariebergs-Konradsbergsområdet m. m., varför några avskrivningsmedel icke böra beräknas å budgeten för de med utflyttningen sammanhängande kostnaderna. Av investeringen skall alltså endast (16,250,000 — 9,000,000 =) 7,250,000 kronor över driftbudgeten avskrivas till 50 procent, eller med 3,625,000 kronor. Detta avskrivningsbehov synes lämpligen böra uppdelas så, att å förevarande investering avskrivs 50 procent eller 1,000,000 kronor medan återstoden anvisas för nästa budgetår.

Erforderligt avskrivningsbehov skulle således utgöra för arméförvaltningens delfond 7,843,800 kronor, för marinförvaltningens delfond 1,414,800 kronor samt för flygförvaltningens delfond 1,420,500 kronor.

I skrivelse den 16 september 1942 har *riksräkenskapsverket* hemställt, att den 50-procentiga, schablonmässiga avskrivningen måtte få tillämpas jämväl i fråga om utbetalningar fr. o. m. budgetåret 1942/43 av tidigare beviljade investeringsanslag under försvarsväsendets fastighetsfond. Ämbetsverket har härom anfört:

Genom den beslutade övergången till schablonmässig beräkning av de för försvarsväsendets fastighetsfond uppförda kollektiva avskrivningsanslagen kommer ett avskrivningssystem, baserat på 50-procentig grundavskrivning och årsavskrivningar om $1\frac{3}{4}$ procent av de bokförda värdena, att genomgående användas för alla från och med budgetåret 1942/43 beslutade investeringar i försvarsväsendets fastighetsfond, som ej avse markförvärv. Härigenom kommer genomförandet och kontrollen av avskrivningarna att avsevärt underlättas och förenklas. Riksräkenskapsverket finner det med hänsyn härtill synnerligen önskvärdt, att samma avskrivningsregler få tillämpas även beträffande medel, som efter ingången av budgetåret 1942/43 lyftas från för tidigare budgetår beviljade anslag till kapitalinvestering i försvarsväsendets fastighetsfond. Ämbetsverket får fördenskull hemställa, att förslag om härför erforderlig ändring i fastställda grunder för dispositionen av de för försvarsväsendets fastighetsfond för budgetåret 1940/41 och 1941/42 uppförda avskrivningsanslag, å vilka disponibla behållningar kvarstå vid ingången av budgetåret 1942/43 måtte föreläggas riksdagen. I samband härmed bör även förslag framläggas om ändrad disposition av vid ingången av budgetåret 1942/43 kvarstående behållningar å de för budgetåret 1939/40 för allmänna fastighetsfonden uppförda anslagen till avskrivning av nybyggnad för flyg-

vapnets myndigheter och nybyggnad för de militära högskolorna (Ufsk III C 5 och C 6), vilka två anslag jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 26 september 1941 i budgetredovisningen för budgetåret 1940/41 hänförts till försvarsväsendets fastighetsfond. Inom riksräkenskapsverket verkställd undersökning har givit vid handen, att nu berörda, före budgetåret 1942/43 anvisade avskrivningsanslag tillsammans äro mer än väl förslå till avskrivning av ifrågakommande investeringar enligt de av riksräkenskapsverket föreslagna ändrade grunderna.

Inom riksräkenskapsverket har sedermera verkställts en närmare beräkning av behållningen av disponibla avskrivningsmedel å äldre anslag. Resultatet av undersökningen har sammanfattats i en den 12 april 1943 dagtecknad promemoria, av vilken framgår, att vid övergång till det av riksräkenskapsverket förordade schablonmässiga avskrivningssättet beträffande äldre anslag skulle uppkomma ett överskott av avskrivningsmedel, vilket uppskattats till: för arméförvaltningens delfond 0.9 miljon kronor, för marinförvaltningens delfond 3.5 miljoner kronor och för flygförvaltningens delfond 2.6 miljoner kronor, eller tillhoppa 7 miljoner kronor.

Genom de under senare år starkt stegrade investeringarna i försvarsväsendets fastighetsfond har redovisningen av anslagsbelastningen blivit av alltmåra komplicerad natur, varför den schablonmässiga, kollektiva avskrivningen genomförts i förenklande syfte. För att den sålunda genomförda förenklingen skall kunna tillfullo utnyttjas, bör den tillämpas även beträffande äldre anvisningar. För den händelse riksdagen icke framställer erinran däremot, torde en reglering av avskrivningen av äldre anslag med retroaktiv tillämpning böra genomföras i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag.

Statens utlåningsfonder. Under förevarande titel ha äskats två tilläggsstatsanslag, vilka kräva avskrivning, nämligen ett till lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer å 5 miljoner kronor samt ett till hemslöjdslånefonden å 3 miljoner kronor. Anslagen böra avskrivas med den procentsats, vilken senast tillämpats för investeringar i dessa fonder eller respektive 27.8 och 20 procent, och avskrivningsanslagen sålunda uppföras med 1,390,000 kronor och 600,000 kronor.

Fonden för låneunderstöd. Av de olika investeringsanslagen i denna fond torde endast ett anslag å 10 miljoner kronor för tilläggs lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet kräva avskrivning. Denna investering bör liksom tidigare anslag till samma ändamål avskrivas med 29 procent och avskrivningsanslaget uppföras med 2.9 miljoner kronor.

Fonden för statens aktier. Investeringen för förvärf av aktierna i aktiebolaget Ceaverken, svenskt fotografiskt papper och film, bör med hänsyn till ovissheten rörande den eventuella avkastningens storlek och tidpunkten för dess realiserande avskrivas med hela beloppet, 100,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att

till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i härefter angivna fonder å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen

Telegrafverkets fond:

Kommunikationsdepartementet:

<i>Komplettering av operativa trådsignal- förbindelser</i>	kronor	1,054,000
<i>Anordnande av vissa telefon- och tele- grafförbindelser m. m.</i>	»	4,356,000

Statens järnvägars fond:

Kommunikationsdepartementet:

<i>Lokaler för vissa mobiliseringsförråd</i>	kronor	100,000
--	--------	---------

Statens allmänna fastighetsfond:

Justitiedepartementet:

<i>Ny värmeledning vid kronohäktet i Fa- lun</i>	kronor	30,000
<i>Utökning av pannanläggningen vid centralfängelset å Långholmen</i>	»	58,000

Utrikesdepartementet:

<i>Anordnande av skyddsrum i beskick- ningsfastigheten i Berlin</i>	kronor	210,000
<i>Inköp av fastighet för beskickningen i Washington</i>	»	90,000
<i>Inköp av fastighet för konsulatet i Min- neapolis</i>	»	15,000

Socialdepartementet:

<i>Färdigställande av Sidsjöns sjukhus i Sundsvall</i>	kronor	85,000
<i>Anordnande av vissa barackläger</i>	»	2,350,000
<i>Anordnande av skyddsrum vid statens sinnessjukhus</i>	»	116,000

Kommunikationsdepartementet:

<i>Utvidgning av rikets allmänna kart- verks fotografiska laboratorium</i>	kronor	13,200
<i>Anordnande av vissa arbetslokaler m. m. för länsstyrelsen i Gotlands län</i> ..	»	20,000

Handelsdepartementet:

<i>Byggnad för en höghastighetstunnel vid flygtekniska försöksanstalten</i> ..	kronor	90,000
<i>Utförande av vissa gas-, vatten- och av- loppsledningar å Norra Djurgården</i> ..	»	50,000

*Kungl. Maj:ts proposition nr 314.***Försvarsväsendets fastighetsfond:**

Försvarsdepartementet:

<i>Arméförvaltningens delfond</i>	kronor	7,843,800
<i>Marinförvaltningens delfond</i>	»	1,414,800
<i>Flygförvaltningens delfond</i>	»	1.420,500

Statens utlåningsfonder:

Socialdepartementet:

<i>Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer</i>	kronor	1.390,000
--	--------	-----------

Jordbruksdepartementet:

<i>Hemslöjdslånefonden</i>	kronor	600,000
----------------------------------	--------	---------

Fonden för låneunderstöd:

Socialdepartementet:

<i>Tilläggsån till viss bostadsbyggnadsverksamhet</i>	kronor	2.900,000
---	--------	-----------

Fonden för statens aktier:

Handelsdepartementet:

<i>Förvärv av aktierna i aktiebolaget Ceaverken, svenskt fotografiskt papper och film</i>	kronor	100,000.
---	--------	----------

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

W. Dickson.

Bilaga 7.

Kapitalinvesteringar.

Kommunikationsdepartementet.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärendena, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 maj 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler härnäst under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 samt anför därvid följande.

Statens affärsverksfonder.

B. Telegrafverket.

[1.] 7 b. Anordnande av vissa telefon- och telegrafförbindelser m. m., *reservationsanslag*. I skrivelse den 11 januari 1943 hemställde överbefälhavaren, att ett belopp av 3,500,000 kronor måtte ställas till telegrafstyrelsens förfogande för gäldande av kostnaderna för utökning av vissa permanenta trådförbindelser i enlighet med i skrivelsen närmare angivna riktlinjer.

Sedan statens arbetsmarknadskommission avgivit utlåtande i ärendet, be- myndigade Kungl. Maj:t, efter föredragning av chefen för försvarsdepartementet, telegrafstyrelsen att i enlighet med av överbefälhavaren meddelade direktiv låta utföra ifrågavarande arbeten för en kostnad av högst 3,500,000 kronor. Tillika hemställde Kungl. Maj:t till fullmäktige i riksgäldskontoret att till telegrafstyrelsen på rekvisition utbetala nämnda belopp från det å förskottsstaten för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 under kapital- budgeten, Fonden för förslag till statsverket, uppförda anslaget till kommu- nikationsverken (VII a).

I skrivelse den 20 februari 1943 hemställde vidare överbefälhavaren, att ett belopp av 303,500 kronor måtte ställas till telegrafstyrelsens förfogande för gäldande av den del av kostnader, tillhoppa 1,107,000 kronor, för anordnande av vissa kringgångsförbindelser för telefon- och telegraftrafiken, som betingades av militärt förbindelsebehov.

Sedan telegrafstyrelsen den 2 mars 1943 häröver avgivit utlåtande uppdrog Kungl. Maj:t — efter föredragning av chefen för försvarsdepartementet — åt styrelsen att i enlighet med av överbefälhavaren meddelade direktiv låta utföra de i framställningen avsedda arbetena för en kostnad av högst 1,107,000 kronor. Kungl. Maj:t hemställde tillika till fullmäktige i riksgäldskontoret att till telegrafstyrelsen på rekvisition utbetala nämnda belopp från det å förskottsstaten för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 under kapitalbudgeten, Fonden för förslag till statsverket, uppförda anslaget till kommunikationsverken (VII a).

Efter verkställd utredning har telegrafstyrelsen i skrivelse den 13 april 1943 meddelat, att kostnaderna för de av ifrågavarande anläggningar, som motiverades av en av trafikutvecklingen önskvärd utvidgning och som följaktligen borde belasta telegrafverkets fond, kunde beräknas till 110,000 kronor respektive 141,000 kronor.

På grund av ärendets natur torde någon ytterligare redogörelse för det samma icke böra lämnas till statsrådsprotokollet, utan handlingarna torde få överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

Departements-
chefen.

För täckning av ifrågavarande två medelsanvisningar torde ett anslag å 4,607,000 kronor böra äskas å tilläggsstat. De avsedda anläggningarna — för vilka kostnaderna, såsom av det anförda framgår, påförts det för kommunikationsverken upptagna förskottsanslaget under kapitalbudgeten — äro av den natur, att deras värde i sin helhet bör upptagas å telegrafverkets kapitalfond. Spörsmålet om avskrivning av den del av kostnaderna för ifrågavarande anläggningar, som betingas av försvarsväsendets behov, anmäles av chefen för finansdepartementet i samband med att medel äskas för avskrivning av kapitalinvesteringar å tilläggsstaten.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av vissa telefon- och telegrafförbindelser m. m.* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 4,607,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

A. F. von Krusenstierna.

*Bihang.***Förteckning**

över av Kungl. Maj:t hos riksdagen år 1943 äskade eller, i förekommande fall, av riksdagen anvisade anslag å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 utöver de i propositionerna nr 2 och 163 upptagna anslagen.

Driftbudgeten.**A. Egentliga statsutgifter.***III. Utrikesdepartementet.*

	Kronor
C: 2 a Utländska pressbesök, <i>reservationsanslag</i>	100,000

IV. Försvarsdepartementet.

Försvarsstaben:	
C: 5 a Täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben, <i>reservationsanslag</i>	523,100
Sjukvård:	
C: 17 a Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av sjukvårdsmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	1,050,300
Tygmateriel m. m.:	
C: 49 a Ytterligare medel till viss krigsindustriell anläggning, <i>reservationsanslag</i>	264,000
C: 49 b Kostnader för viss tygmateriel, <i>reservationsanslag</i>	8,271,000
C: 49 c Täckning av vissa engångsutgifter för tygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	321,550,000
Fortifikatoriska anläggningar:	
C: 50 b Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	30,400,000
Flytande materiel, artillerimateriel m. m.:	
C: 84 a Vissa förbättringsarbeten å minkryssaren Clas Fleming, <i>reservationsanslag</i>	254,200
C: 89 b Kostnader för viss materielanskaffning, <i>reservationsanslag</i>	2,251,200
C: 89 c Anskaffning av viss teknisk materiel, <i>reservationsanslag</i>	1,030,000
C: 89 d Täckning av vissa engångsutgifter för materielanskaffning m. m., <i>reservationsanslag</i>	45,100,000
C: 93 a Motorbåtar för marindistrikt, <i>reservationsanslag</i>	195,000
C: 94 a Ytterligare medel till automatisering av telefonväxeln vid Ostkustens marindistrikt, <i>reservationsanslag</i>	25,100
Flygmateriel m. m.:	
C: 127 Täckning av vissa engångsutgifter för flygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	10,048,000

	Kronor
Försvarsväsendets kemiska anstalt:	
D: 14 a Forskningsverksamhet inom sprängämnesområdet, <i>reservationsanslag</i>	228,000
E: a Täckning av vissa löpande försvarsutgifter, <i>förslagsanslag</i> ..	950,000,000
E: 18 a Ytterligare medel till vård och underhåll av adresseringsmaskiner m. m., <i>reservationsanslag</i>	50,000
	1,371,239,900

V. Socialdepartementet.

Bekämpande av arbetslösheten:	
B: 16 a Kostnader för överflyttning av arbetskraft, <i>reservationsanslag</i>	40,000,000
Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.:	
B: 22 a Åtgärder för förhindrande av prisförhöjning å tegel, <i>reservationsanslag</i>	125,000
Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd:	
Yrkesinspektionen:	
B: 32 a Avlöningar m. m. till viss personal för inspektion inom skogsbruket, <i>förslagsanslag</i>	10,000
Medicinalstyrelsen:	
C: 3 a Krigssjukvård å civila sjukhus, <i>förslagsanslag</i>	3,500,000
E: 16 a Anordnande av viss polisbevakning m. m., <i>förslagsanslag</i> ..	8,600,000
Civilt luftskydd:	
F: 5 c Viss motorfordonsberedskap m. m.	60,000
F: 12 a Avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m., <i>förslagsanslag</i>	830,000
F: 16 a Anskaffande av utrustning till luftskyddshärbärgen och rörliga utspisningsenheter m. m., <i>reservationsanslag</i>	1,500,000
G: 7 a Vissa kostnader för utlänningsförläggningar m. m., <i>förslagsanslag</i>	800,000
	55,425,000

IX. Jordbruksdepartementet.

G: 32 a Prisclearing för fodermedel m. m., <i>reservationsanslag</i>	35,000,000
--	-------------------

XI. Folkhushållningsdepartementet.

D: 5 b Ersättning för förfogande över vissa fartyg, <i>förslagsanslag</i>	9,600,000
D: 5 c Ersättning för väntetid för visst fartyg	110,000
D: 7 d Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder, <i>förslagsanslag</i>	2,915,000
	12,625,000

Säger för egentliga statsutgifter **1,474,389,900**

B. Utgifter för statens kapitalfonder.**III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.***A. Statens affärsverksfonder.*

K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :

a	Komplettering av operativa trådsignalförbindelser (I: B: 7 a), <i>reservationsanslag</i>	1,054,000
b	Anordnande av vissa telefon- och telegrafförbindelser m. m. (I: B: 7 b), <i>reservationsanslag</i>	4,356,000
1 a	Lokaler för vissa mobiliseringsförråd (I: C: 7 a), <i>reservationsanslag</i>	100,000
		5,510,000

C. Statens allmänna fastighetsfond.

J u s t i t i e d e p a r t e m e n t e t :

a	Ny värmeledning vid kronohäktet i Falun (III: a), <i>reservationsanslag</i>	30,000
b	Utökning av pannanläggningen vid centralfängelset å Långholmen (III: b), <i>reservationsanslag</i>	58,000

U t r i k e s d e p a r t e m e n t e t :

c	Anordnande av skyddsrum i beskickningsfastigheten i Berlin (III: c), <i>reservationsanslag</i>	210,000
d	Inköp av fastighet för beskickningen i Washington (III: d), <i>reservationsanslag</i>	90,000
e	Inköp av fastighet för konsulatet i Minneapolis (III: e), <i>reservationsanslag</i>	15,000

S o c i a l d e p a r t e m e n t e t :

3	Färdigställande av Sidsjöns sjukhus i Sundsvall (III: 4), <i>reservationsanslag</i>	85,000
3 a	Anordnande av vissa barackläger (III: 4 a), <i>reservationsanslag</i>	2,350,000
3 b	Anordnande av skyddsrum vid statens sinnessjukhus (III: 4 b), <i>reservationsanslag</i>	116,000

K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :

6 a	Utvidgning av rikets allmänna kartverks fotografiska laboratorium (III: 7 a), <i>reservationsanslag</i>	13,200
11 a	Anordnande av vissa arbetslokaler m. m. för länsstyrelsen i Gotlands län (III: 12 a), <i>reservationsanslag</i>	20,000

H a n d e l s d e p a r t e m e n t e t :

22	Byggnad för en höghastighetstunnel vid flygtekniska försöksanstalten (III: 23), <i>reservationsanslag</i>	90,000
23	Utförande av vissa gas-, vatten- och avloppsledningar å Norra Djurgården (III: 24), <i>reservationsanslag</i>	50,000
		3,127,200

D. Försvarsväsendets fastighetsfond.

F ö r s v a r s d e p a r t e m e n t e t :

1	Arméförvaltningens delfond (IV: 7 a—17 b), <i>reservationsanslag</i>	7,843,800
---	--	-----------

		Kronor
2	Marinförvaltningens delfond (IV: 18—21 c), <i>reservationsanslag</i>	1,414,800
3	Flygförvaltningens delfond (IV: 27 a—33), <i>reservationsanslag</i>	1,420,500
		10,679,100

E. Statens utlåningsfonder.

Socialdepartementet:		
1	Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer (V: 1), <i>reservationsanslag</i>	1,390,000
Jordbruksdepartementet:		
9	Hemslöjdslånefonden (V: 11), <i>reservationsanslag</i>	600,000
		1,990,000

F. Fonden för låneunderstöd.

Socialdepartementet:		
1	Tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet (VI: 2), <i>reservationsanslag</i>	2,900,000

F a. Fonden för statens aktier.

Handelsdepartementet:		
1	Förvärv av aktierna i aktiebolaget Ceaverken, svenskt fotografiskt papper och film (VIa: 2), <i>reservationsanslag</i>	100,000
	Säger för utgifter för statens kapitalfonder	24,306,300
	Summa för driftbudgeten	1,498,696,200

Kapitalbudgeten.

Kapitalinvestering.

I. Statens affärsverksfonder.

B. Telegrafverket.

Kommunikationsdepartementet:		
7 b	Anordnande av vissa telefon- och telegrafförbindelser m. m., <i>reservationsanslag</i>	4,607,000

III. Statens allmänna fastighetsfond.

Utrikesdepartementet:		
d	Inköp av fastighet för beskickningen i Washington, <i>reservationsanslag</i>	360,000
e	Inköp av fastighet för konsulatet i Minneapolis, <i>reservationsanslag</i>	60,000
Handelsdepartementet:		
24	Utförande av vissa gas-, vatten- och avloppsledningar å Norra Djurgården, <i>reservationsanslag</i>	200,000
		620,000

Kronor

IV. Försvarsväsendets fastighetsfond.

Arméförvaltningens delfond:

17 a Uppförande av lagringsanläggningar för drivmedel m. m.,
reservationsanslag 2,715,000

17 b Ytterligare medel till anläggningar för vissa krigsindustriella
tillverkningar, reservationsanslag 980,000

Flygförvaltningens delfond:

27 d Vissa kostnader för förläggning av jaktflottiljer, reservations-
anslag 1,400,000

28 a Ordnanande av vattenförsörjningen vid vissa flygförband, re-
servationsanslag 85,000

33 Vissa byggnadsarbeten m. m., reservationsanslag 900,000

6,080,000

VI a. Fonden för statens aktier.

Handelsdepartementet:

2 Förvärv av aktierna i aktiebolaget Ceaverken, svenskt foto-
grafiskt papper och film, reservationsanslag 100,000

Summa för kapitalbudgeten **11,407,000**